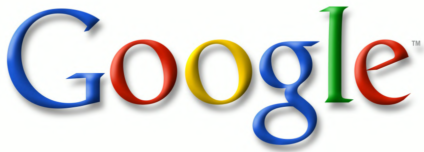
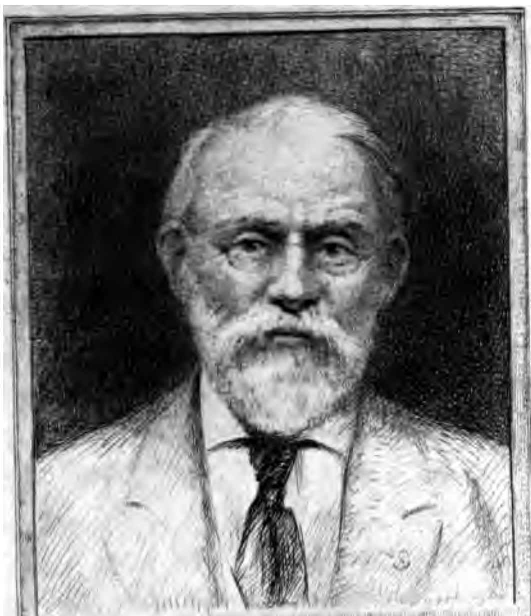
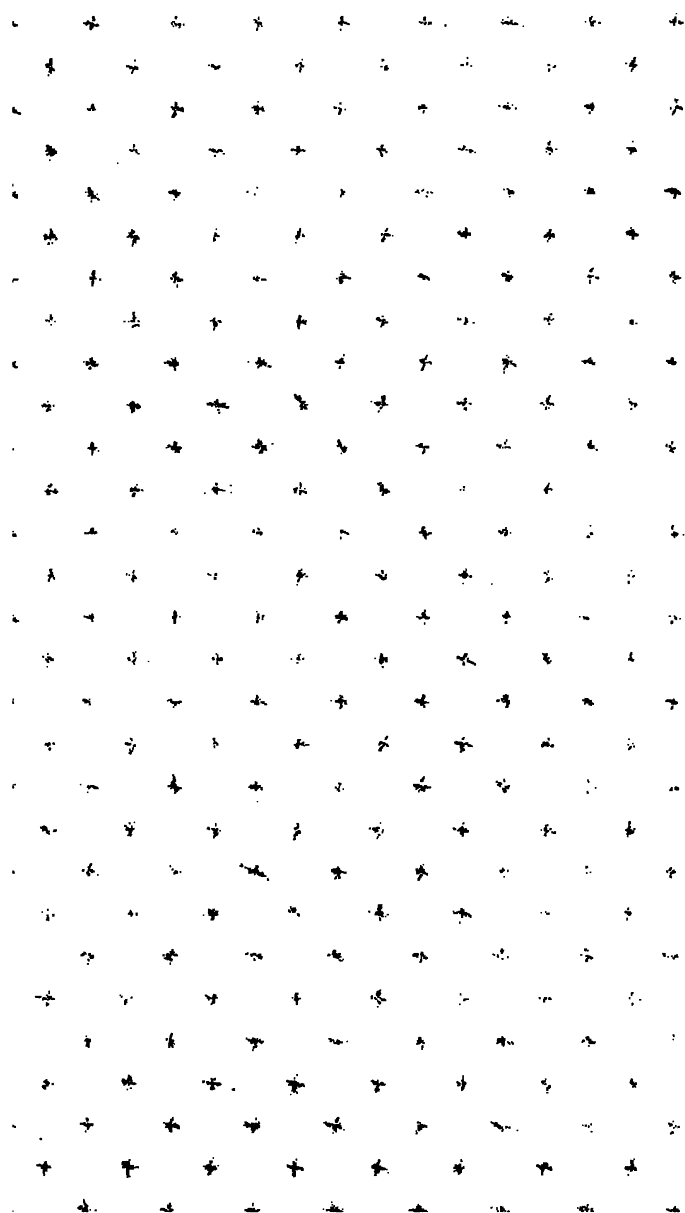

Google

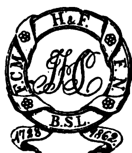

AMALIE SKRAM

AGNETE

DRAMA I TRE AKTER

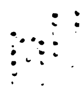

KØBENHAVN

FORLAGT AF I. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL

GRÆBES BOGTRYKKERI

1893

PERSONERNE.

ADOLF WULF, maler.
SARA, hans hustru.
GERDA (5 år), deres datter.
THEA, deres tjenestepige.
FRU AGNETE LINDEMANN.
FRU DORIS BLOM.
RIKARD BERG, jurist, stipendiat.
EGHOLM, ejer af en tobaks- og cigarforretning.
SVEND ULFSEN, billedhugger.
RIKKE, hans hustru.
PROPRIETÆR STIBOLT, Rikkes onkel.
FENGER, kommis i en boghandel.
EN HALVVOKSEN PIGE, i tjeneste hos Doris og Agnete.
EN KONE.

Handlingen spiller mellem norske i Kjøbenhavn. Thea og den halvvoksne pige danske. Mellem anden og tredie akt er der hengåt 4 dage.

SARA.

Lad ham komme igjen en anden gang.

WULF.

Det er bedst at afgjøre det nu, mens vi kan. Der ligger penger på bordet i den store konvolutten. Tag selv, Thea.

THEA
(hen til bordet og tæller op).

Her er bare tikronesedler. Skal jeg spørge, om han kan gi igjen?

WULF.

Ja, gjør det, Thea!

GERDA.

La' mig, la' mig!
(Rækker Hænderne op).

THEA.

Men så må Gerda være forsigtig og ikke tabe nogen.
(Gir penger til Gerda, som løber ind i spisestuen).

THEA
(følger).

GERDA
(straks efter tilbage).

Han sa tak, pappa. Og så sa jeg: velbekomme.

THEA
(ind.)

Værsgod, her er 5 kr. og 10 øre tilbage.

(Lægger sølvpenger og papiret på bordet. Ud.)

GERDA.

Har Du alligevel penger nok til den silke kjolen, Du lovte mamma, pappa?

SARA.

Nej, nu har rodemesteren fåt alle pengene så nu blir det nok ingenting af med nogen silke kjole.

GERDA
(truer).

Fy pappa! Jeg springer ud og ber om at få pengene igjen.

(Løber ind i stuen til Thea, som lukker Døren. Straks efter høre Gerda at hulke og banke på døren.)

SARA.

Tshe!

(Går med penslen i hånden ind til Gerda.)

WULF
(lægger hodet påskjæve og betragter afvekslende billedet og modellen).

T—ja, nu får det være nok for idag. De blir så tidlig mørkt i dette gråvejr.

(Ser på uret. Betragter fremdeles opmærksomt billedet.)

KONEN
(rejser sig og svøber et sjal om skuldrene).

GERDA
(dunker på døren og råber):

Pappa, pappa!

WULF
(lægger palet og pensel fra sig og går mod døren til spisestuen; vender sig til konen).

Imorgen kan jeg ikke, men iovermorgen kommer De altså til sædvanlig tid.

KONEN
(som har nærmet sig baggrundsdøren).

Ja, hvis jeg bare formår det. Min ryg er så dårlig.

WULF

Hold nu ud et par dager til, så har De tjent op forskuddet, og så får De nyt. Adjø.

(Ind i spisestuen.)

KONEN
(ud).

SARA
(ind igjen; gjemmer sin pensel i sit malerskrin, sætter sig i en gyngestol og tar brevet op af lommen. Da hun hører skridt i spisestuen, putter hun det hastig tilbage i lommen).

WULF
(ind).

Nu er Gerda i strålende humør igjen. Hun sidder på kjøkkenbordet og pisker rundt i nogen æggehvider med en træpind.

SARA.

Ja, hende kan Du sagtens stille tilfreds.

WULF

(ser hastig hen på hende).

SARA

(tænder sig en cigaret).

WULF

(betragter skjærmen, som Sara har dekoreret).

Virkelig god. Der er så'n fantasi i det, Du gjør, Sara. Men den krusedullen der går for langt op, eller også skulde den ha gåt endnu længere.

SARA.

Det synes ikke jeg.

WULF

(sætter bort sin palet, lukker sit malerskrin og pusler lidt om. Stiller sig så op foran sit staffeli).

Sandelig begynder der ikke at komme skik på det. Se lidt da, Sara.

SARA.

Jeg har set, og jeg synes, det er rædsomt.

WULF.

Kroppen er bra, men hodet — å nej forresten, kroppen er vist også skidt.

(Går hen til garderoben og tar hat og frakke på.)

SARA.

Skal Du ud?

WULF.

Hen på kafeen og se de norske aviser. Adjø sålænge.

(Ud.)

SARA

(kaster cigaretten, tar brevet frem igjen, åbner og læser det hurtigt. Det ringer. Hun krammer Brevet sammen og skjuler hånden i kjoleskjørtets folder. Det banker).

SARA.

Kom ind!

FENGER

(ung, lys, vakker fyr, slank og bredskuldret med trillende runde øjne, moustache og skilning i panden. Pertentlig og moderne klædt. Sætter hatten på bordet, nikker og smiler til Sara og knipser med fingrene, mens han siger:)

Ved *den* lejlighed.

SARA.

Nu er det snart ikke morsomt mere dette med denne lejligheden Deres.

FENGER.

Å jo da! Når jeg siger det med den rette betoningen, så ler De altid af det.

SARA.

Men det blir for idiotisk i længden.

FENGER
(drejer på moustachen og smiler).

Det var nu altså ved *den* lejlighed.

SARA.

Hvorfor kommer De op her nu?

FENGER.

Ja, er det ikke storartet?

SARA.

De ber mig jo her i brevet om at møde Dem i aften kl. 7.

FENGER.

Ved *den* lejlighed ja.

SARA
(ler lidt mod sin vilje).

Jeg var forresten ikke kommen.

FENGER
(sætter sig, tar hendes hånd, som han kysser. I overgiven tone:)

Så var jeg kommen op og havde hentet Dem.

SARA.

De skal forresten være lidt forsigtig med Deres besøg.

FENGER.

Jeg kommer jo bare, når De har git mig lov til det.

SARA.

End nu da?

FENGER.

Ja nu mødte jeg Wulf på gaden, og så kunde jeg ikke modstå fristelsen til at gå op og se Dem.

(Rækker sig hen imod hende.)

SARA

(vender hodet bort).

FENGER.

Er De ikke glad i mig idag?

SARA.

De skriver også altfor mange breve til mig. Og hvis der endda stod noget i dem.

FENGER.

De svarer mig da altid på dem.

SARA.

Ja, det er jeg nok nødt til, ellers får jeg bare ét til.

FENGER

(ser beundrende på hende).

De er storartet, Sara! Gud bevare mig,

hvor De er storartet. Ingen kan svare så kvikt som De. De er simpelthen den «første» dame, jeg har truffet.

SARA.

Jeg kan ikke sige det samme til Dem.

FENGER.

Nej ikke ved *den* lejlighed. For jeg er ingen dame.

SARA
(utålmodig).

Nej, hold nu op!

FENGER.

Har De ikke sovet godt inat?

SARA.

Jeg har sovet som en sten.

FENGER.

Så må det ha vært som en ædelsten.

AGNETE
(elegant klædt i overtøj, uden hat fra sidedøren).

Jeg glemte nok hatten min herinde i gåraftes.
(Tar en hat ned fra garderoben.)

FENGER
(rejser sig, bukker).

Goddag frue.
(Sætter sig igjen.)

AGNETE.

Goddag Fenger.

SARA.

Hvordan går det derinde hos Dere?

AGNETE

(mens hun sætter hatten på).

Det går slet ikke. Bøtter med kalk og alskens fæle grejer står ustanselig midt på gulvet. Ha med håndtværkere at gjøre er det værste, som er til. Idag har de slet ikke vist sig.

SARA.

Kom bare herind i aften også.

AGNETE.

Ja tak. Det er vor eneste trøst, at vi har Dere. Doris gik ned for at få fat på viceværten. Nu skal vi hen og spise. Jeg går denne vejen. Det er nemmere.

(Nikker flygtig og går ud af døren i baggrunden.)

FENGER

(ser efter hende).

Bohêmefruen.

SARA.

Kalder man hende for det?

FENGER.

Ja, det hørte jeg forleden. Er der ikke også noget fordægtigt ved hende?

SARA.

Hun er skilt fra sin mand, hvis De kalder *det* for fordægtigt.

FENGER.

Er hun også skilt, den veninden, hun har slåt sig sammen med?

SARA.

Doris Blom? Nej hun er enke.

FENGER.

Er det forresten ikke kjedeligt at bo slig sammen?

SARA
(trækker paa skuldrene).

Åh, vi bor så meget bedre og billigere på den vis. Smålejlighederne her i Kjøbenhavn er jo så ækle og simple. Og når man ikke har fælles kjøkken, så —

FENGER.

Kan jeg ikke få et par værelser her, jeg også?

SARA.

Jo, det mangled bare, at vi skulde klumpe

os endnu flere sammen. Men De kan jo spørge oppe på kvisten hos Ulfsens.

FENGER.

Der fik jeg det vist lækkert.

SARA.

Når De ikke var for kræsen, så —

FENGER.

Nej tak; ikke ved *den* lejlighed. (Ser smilende på Sara.) Le lidt da, Sara.

SARA.

Hvorfor er De ikke i bogladen?

FENGER.

Jeg har aldrig ro på mig. Ret som jeg står der, så stikker det mig, at nu går Sara ned over Vimmelskaftet, og så må jeg ud. Piler afsted som et galt menneske op og ned og op og ned.

SARA.

Og når De så ikke træffer mig, går De bort og sætter Dem i kaféen ligeoverfor?

FENGER.

Ja, for det er jo det eneste sted, hvorfra jeg kan holde øje med Deres gadedør.

SARA.

De lærer godt i bogladen på den vis.

FENGER.

Jeg gir bogladen en god dag. Man kan jo få sig fat på en betroet mand, når man engang blir selvstændig.

SARA.

De er en letsindig fyr.

FENGER.

Ja, hvorfor var De så storartet mod mig derude på landet, da? Slig som De var den kvælden borte i lysthuset, da jeg pludselig kjendte det på mig, at De ikke vilde bli sint, hvis jeg kyssed Dem! Da var De brilliant! Og så småpigeagtig sød, at det formelig tog mig for brystet.

SARA
(rejser sig).

Nu må De gå, før Wulf kommer.

FENGER.

Det er vel ikke så farligt, om han ser mig, vel.

SARA.

Jo, for han har fåt mistanke om, at der er ugler i mosen.

FENGER.

Det klarer De vel sagtens.

SARA.

Jamen jeg bryr mig ikke om at klare det. Jeg vil ingen ubehageligheder ha for Deres skyld. Såmeget, De véd det. En, som har sét os på gaden, har fortalt ham, at vi altså ofte gik sammen, og det har gjort ham tankefuld. Jeg har jo nemlig intet sagt om det (ryster hodet). Nej det går ikke.

FENGER.

Hvis jeg trode, at De mente det, véd jeg ikke, hvad jeg vilde gjøre.

SARA.

Og det er også mit alvor med brevene. Hører De!

FENGER.

Han vidste jo, at jeg skrev til Dem, da jeg var rejst til byen, og Dere blev igjen derude på landet.

SARA.

Men nu skriver De jo ikke mere sånne breve, som jeg kan la ham læse.

FENGER.

Nej, for det er sligt hodebrud at lave to slags skrivelser.

SARA.

Hys, der er han.

(WULF ind.)

SARA.

Er Du alt igjen?

WULF
(uden at gi hånden).

Goddag Fenger. Er De her?
(tar tøjet af.)

FENGER.

Jeg var fri fra bogladen idag. Så vilde je op og høre, hvordan Dere havde det.

WULF.

Nå!
(Trækker frakken af.)

FENGER
(hen til Sara, mens Wulff hænger tøjet på garderoben. Lavt).

Kan De ikke be' mig komme her iaften?
(Det banker.)

WULF.

Kom ind!
(ULFSEN, lang og mager, i husfrakke og rund hue og FRU ULFSE liden og lys, uden overtøj med lang flette nedover ryggen.)

ULFSEN.

Her er godt og varmt. Oppe hos os var d saa koldt og uhyggeligt. Hvis Dere ikke har nog imod det, vil vi gjerne sidde her lidt. Huttit for et vejr om dagene.
(Hænger huen op på garderoben og sætter sig.)

WULF.

Ja det blåser jo altid i denne byen. Værsgod sid ned, fru Ulfsen.

FRU ULFSEN
(nejer).

Tak, jeg kan godt stå.

SARA.

Goddag Ulfsen.

ULFSEN.

Sa jeg ikke goddag? (Til Fenger.) Goddag De.

FENGER.

Goddag.

FRU ULFSEN.

Ja det er sandt: goddag.

FENGER.

Så får jeg vel afsted.

(Tar sin hat.)

SARA.

Ser De kanske herop iaften, Fenger?

FENGER
(med et blik på Wulf).

Tak, hvis det er belejligt.

SARA.

Å nej forresten. Det er vist ikke værdt. Je
sér på Adolf, at han har noget andet for.

WULF.

Ja jeg skulde arbejde.

SARA.

Så kan De jo komme en anden gang. Farve
Fenger.

(Gir hånden.)

FENGER.

Farvel. (Bukker for Wulf.) Farvel.

WULF.

Farvel.

FENGER
(bukker for Ulfsen og frue).

Farvel.

ULFSEN OG FRUE.

Farvel, farvel.

(Sara følger ham ud.)

ULFSEN.

Har Du en cigaret, Wulf?

WULF.

Jeg røg den sidste for en stund siden.

ULFSEN.

Så får jeg spendere en af mine egne.

(Tar frem en cigaret og tænder.)

(SARA ind.)

ULFSEN.

Kommer han her endnu den fyren? Jeg trode, han var bare til sommerbrug.

WULF
(mens han flytter nogle rammer, som har ståt lænet op mod sofaen).

Ja, det spør jeg også om. Jeg vidste ikke, at han gik her mere.

SARA.

Det er også længe siden, han var her. Forresten er han slet ikke kjedelig.

WULF.

Nej, Sara beskytter ham.

ULFSEN.

Han ser ud som en guldfisk fra «Fliegende Blätter».

WULF.

Det er godt.

SARA.

Jeg forstår ikke den vitsen.

FRU ULFSEN.

Han er nu svært vakker da.

WULF.

Men få da fru Ulfsen til at sætte sig, Sara.

SARA.

Her gjør alle, som de selv vil. Det véd jo fru Ulfsen.

ULFSEN.

Kan Du ikke sætte Dig da, Rikke, og holde fred engang? Altid skal der være så meget bråk med Dig. Eller også gå igjen.

WULF.

Nå, nå.

FRU ULFSEN

(sætter sig på en stol lidt fjernt).

ULFSEN.

Hvordan er det med Dig, Wulf? Har Du kunnet arbejde om dagene? Jeg har ikke tålt at se hverken lér eller model for øjnene mine i lange tider.

FRU ULFSEN.

Svend har bare gåt og ranglet i det sidste, han.

ULFSEN.

Det er godt at rangle. Sinne liksom sætter sig.

FRU ULFSEN.

Men en tjener ingen penger ved det.

ULFSEN.

Tænk, om en kunde tjene penger ved at rangle, Dere. Pension på livstid for den, som kunde holde længst ud. Det vilde være en opfindelse!

FRU ULFSEN.

Men det skér vist ikke i din tid, Svend.

WULF.

Jeg har forresten en nyhed at fortælle Dig, Sara. Det var derfor, jeg kom så snart igjen.

SARA.

Så, hvad er det?

WULF.

Kan Du gjætte?

SARA.

Umulig.

WULF.

Galleriet vil kjøbe mit store billede.

ULFSEN.

Sån en heldig gris.

FRU ULFSEN.

Svend tror, at alting er held, han.

ULFSEN.

Nej uheld. Mest uheld.

SARA.

Havde det vært bestilling på et nyt, så vilde det vært bedre. Det, en har, er der dog altid før eller senere en chance for at sælge.

WULF.

At sælge drager bestillinger efter sig. Sån kan man også raissonnere.

SARA.

Ja Du er nu så sangvinsk Du.

ULFSEN.

Stod det i bladene?

WULF.

Ja. Og idetsamme jeg havde læst det, kom Knud Hansen op på kaffeen og spurgte efter mig. Han havde telegram til mig.

ULFSEN.

2000 kr. på ét bræt. Det er mange penger.

WULF.

Ja nu kan Du få både silkekjolen og peltskåben, Du har ønsket Dig, Sara.

SARA.

Ønsket mig? — Jeg har simpelthen trængt så svært til begge dele, at jeg ikke kunde klare mig uden.

FRU ULFSEN.

Tænk, silkekjole og peltskåbe på én gang! Det må være underligt.

WULF.

Og jeg kan få mig ny dress og vinterfrakke, og Gerda kaleschevogn til dukkerne.

SARA.

Og hvad så mere?

WULF.

Hvorledes mere?

SARA.

Resten af pengene?

WULF.

Dem bruger vi til at klare smågjæld med.

SARA.

Det var en nokså prosaisk anvendelse. Pariserrejsen da?

WULF.

Den må vi vente med til næste gang, vi sælger.

SARA.

Gud, hvor det ligner Dig. Du! Du er ikke mere kunstner end bag på min hånd.

THEA
(i spisestuedøren).

Skal jeg sætte ind maden?

SARA.

Ja, jeg véd ikke rigtig.

WULF.

Jo, sæt bare ind, Thea.
(Thea ud.)

ULFSEN.

Har Dere ikke spist middag endnu?

SARA.

Vi spiser jo aldrig før 5, véd De.

ULFSEN.

Så får jeg kanske lidt med. Det er godt at spise.

FRU ULFSEN.

Han bare spøger. Vi har spist.

ULFSEN.

Jamen jeg likte ikke maden. Jeg liker ikke den maden, Du laver, Rikke. Den smager så vont altid.

FRU ULFSEN.

Det var jo ludefisk, Svend. Og den kjøber en jo færdig.

ULFSEN.

Og så har vi ikke borddug på bordet og ikke øl til maden. Jeg liker ikke sånt.

THEA
(i døren).

Værsgod.

WULF
(rejser sig).

Kom så.

SARA.

Vent lidt, mens jeg dækker til dem.
(Ind i spisestuen, hvis dør blir stående åben.)

ULFSEN
(har rejst sig og sér ind i spisestuen).

Så'n med borddug og glas og opsats og øl, så'nt liker jeg.

FRU ULFSEN
(trækker pludselig lommetørklædet op, skjuler ansigtet i det og begynder at hulke).

ULFSEN.

Ti stille, ti stille med Dig!

FRU ULFSEN
(grædende).

Vi har jo bare to bordduger, og de er skidne, og vi har ikke råd til at sende dem på vask, for hvergang jeg bér Dig om penger, så får jeg aldrig nogen.

ULFSEN
(klynkende).

Jeg kan ikke fordrage at bli bedt om penger. For jeg har aldrig penger.

(Det ringer.)

WULF.

Men hvor skal hun så hen, din kone, stakker?

FRU ULFSEN.

Og desuden så har han til sig selv.

(Det banker.)

WULF.

Kom ind!

ULFSEN
(river i fru Ulfsens lommetørklæde).

Ta væk den kluden der, Du hører jo, at der kommer nogen.

(BERG, høj, tynd, rødblond, elegant klædt kommer ind, hilser goddag.)

WULF.

Hvadfornoget! Er De her endnu?

BERG.

Ja undskyld, jeg kommer på denne tid (hænger hatten fra sig). Jeg vilde bare få lov til at sidde her lidt og ryge en cigar, mens Dere spiser. Goddag, (nikker skjødesløst til Ulfsen, som nikker igen, og til fru Ulfsen, som nejer svagt). Det var så ubehageligt på kaféen, træk og dårlig luft. Men kanske Dere har spist?

SARA
(i spisestudøren).

Hvad, er her kommet flere? Så får vi for lidt mad.

WULF.

Berg *har* spist.

SARA.

Men det var da morsomt, at De ikke er rejst! (Kommer nærmere, gir Berg hånden.)

ULFSEN
(puffer med albuen Berg på armen).

Varer stipendiet endnu, De?

BERG.

Nej.

ULFSEN.

Hvor stort var det?

BERG.

1000 Kr.

ULFSEN.

Ja, for jeg søger. Jeg har søgt i mange år.

BERG.

Jeg blev bedt om at søge.

ULFSEN.

Ja, De er også bare jurist.

SARA.

Nu må vi virkelig spise. Kom ind med og sid og se på, Berg.

(Berg tar frakken af og hænger den på garderoben.)

GERDA

(ind).

Er Berg her? (hen til Berg). Så skal Du fortælle mig.

(De går ind i spisestuen. Gerda trækker Berg med sig. Man sér dem sætte sig.

Kort efter banker det på baggrundsdøren, og AGNETE kommer ind. Hun ser sig om, går så hen til spisestudøren.)

AGNETE.

Det er bare mig. Tænk, at Dere endnu ikke har spist. Vi har alt besørget det — så'n mad som på dampkjøkkenet hjemme i Kristiania. Doris kommer straks. Hun skulde bare kjøbe nogle

cigaretter og en halv flaske likør, ha, ha, ha! Ja, for vi havde ikke råd til en hél. Men jeg er bange for, at Egholm er med hende. Jeg så ham stræne over til hende da jeg smutted ind gadedøren, og han hægter sig naturligvis på. Men gudskelov, så er det da ikke *mig,* som bringer ham med. — Jo tak, nu tar jeg af mig, og venter her, til Dere er færdig. (Går hen til garderoben og tar tøjet af. Imellem hvert stykke hun hænger op, undersøger hun hurtig lommerne på de frakker og kåber, som hænger på garderoben. Hendes ansigt har et opspilet udtryk, og hendes hænder skjælver. Under søgningen finder hun to pengepunger, som hun åbner og lukker og lægger tilbage, idet hendes mund fortrækkes til et stivt smil. Går så hen og betragter billedet på staffeliet. Råber ind:) Nej, hvor det er udmærket, Wulf! *Det* er De da fornøjet med?

WULF

(raaber tilbage).

Sara synes, det er rædsomt.

AGNETE.

Det er aldeles brilliant! De er da absolut en af de bedste malere, vi har i Norge. Gud, hvis jeg kunde synge, som De kan male, så skulde jeg nok snart få de elever, jeg ikke har.

(Går hen til bordet og blader i bøgerne, som ligger der; opdager konvolutten med pengene, griber tre sedler og putter i lommen. Hele tiden snak fra spisestuen, uden at det kan høres, hvad de siger.)

SARA

(råber ind).

Der er stemning for at gå på cirkus varieté iaften. Vil Du med, Agnete?

AGNETE
(råber tilbage).

Gud bevars, jeg er altid parat til udskejelser, og idag er jeg ovenikjøbet ved muffen. Hvad siger De? Jo da, tænk jeg fik honorar fra Kristiania-posten for et par korrespondancer, jeg havde skrevet. Hvad? Jo, nu betaler de forresten ganske bra. Men nu sætter jeg mig, for at Dere kan få spise i fred.

(Tar plads i hjørnesofaen, der står længst borte fra bordet med pengene.)

BERG
(kommer ind).

Goddag, fru Agnete.

AGNETE
(tar sig hurtig til hjærtet. Med underlig, stakåndet stemme:)

Hvad for noget? Er De ikke rejst? Jeg trode, De sad vel forvaret derhjemme i Kristiania. Deres stipendietid er jo udløben, og så var De jo så led og kjed af Kjøbenhavn, sa De.

BERG
(distrait).

Ja.

(Sætter sig på en lænestol ved siden af sofaen.)

AGNETE.

De angred jo på, at De havde lagt vejen hjem over Kjøbenhavn. Mere end to dage om

gangen kunde ingen holde ud at være her, sa De. Vi har allesammen troet, at De var rejst hjem.

BERG
(som før).

Tja.

AGNETE.

Hvor har De forresten skjult Dem i disse dage, siden vi sidst var sammen? De har ikke været at se nogetsteds.

BERG.

Det er tilfældigt.

AGNETE.

Hvorfor bor De ikke på det samme hotel?

BERG
(ser hastig hen på hende).

Hvor kan De vide, at jeg ikke gjør det? Jeg har ikke sagt det til et menneske.

AGNETE.

Så *har* De altså villet skjule Dem. Hvorfor vilde De det?

BERG.

Jeg trængte til at tænke over tingene.

AGNETE.

Når De nu kommer hjem, skal De så være professor?

BERG.

Nej først må der dø en dél folk. Foreløbig må jeg nøjes med at være stipendiat.

AGNETE.

Det er vel også en pén stilling? (Da Berg sér uforstående på hende) Indbringende, mener jeg.

BERG
(trækker på skuldrene).

AGNETE.

Og så har De jo formue ved siden af.

BERG
(stryger sit kindskjæg og sér tankefuld ud).

AGNETE.

Hvor det må være dejligt. Bare jeg var rig! Det er mit éneste ønske i verden. Uf, jeg misunder Dem.

BERG.

Jeg er ikke rig, så *mig* behøver De ikke at misunde.

AGNETE.

Men De har da fuldkommen sorgfrit alt, hvad De behøver.

BERG.

Har De ikke også det?

AGNETE
(med en pludselig, næsten umærkelig dukken af nakken).

Jeg — jo naturligvis. (I ligeglad tone.) Jeg har såmæn mit gode udkomme. Noget fortjener jeg jo selv. — Nu har jeg averteret efter elever. Og så med det, jeg har fast.

BERG.

Deres mand er jo gåt fallit, mens jeg har vært borte?

AGNETE.

Min mand?

BERG.

Om forladelse. Deres forhenværende mand.

AGNETE
(ivrig).

Ja, men de penger, jeg skulde ha renter af, var jo udsat længe før falliten hændte. De var jo selv med til at skrive kontrakten.

BERG.

Ja, men jeg forstår ikke rigtig. — Nå ja, det er jo godt.

AGNETE.

Og så bor jeg jo sammen med Doris. Det hjælper også. De kan tro, vi *har* det sammen.

BERG.

Ja, hun er vist et prægtigt menneske, Deres veninde, fru Blom.

AGNETE.

Men det var rig jeg vilde være, skjønner De. Rigtig strygende rig.

BERG

(sér tankefuldt hen for sig. Det er blevet skumring. Agnetes blik flakker til og fra hans ansigt).

AGNETE

(pludselig, i irriteret tone).

Hvad angår forresten mine sager Dem?

(Pause.)

BERG

(lavt).

Sig mig én ting, frue. Hvorledes har De fåt vidst, at jeg var flyttet.

AGNETE.

Nej, det siger jeg ikke. Det kan jo være Dem det samme.

(Det ringer.)

SARA
(i døren fra spisestuen).

Dere sidder nok i en hyggelig tête à tête, lader det til. Så'n går det altid med Berg. Man synes, man skal betro sig til ham.

AGNETE
(rejser sig).

Det vil jeg just ikke påstå.

BERG
(rejser sig ligeledes. Det banker).

SARA.

Kom ind!

(DORIS og EGHOLM ind. Hilser goddag.)

SARA.

Goddag.

AGNETE.

Hvorlænge Du blev, Doris.

DORIS.

Ja jeg gjorde jo alt muligt for at bli af med ham dèr (nikker til Egholm). Men det hjalp ikke noget.

EGHOLM.

Man mærker, man er mellem landsmænd. Skjøndt Bergensere og Østlændinger plejer jo ikke at regne hverandre for landsmænd.

DORIS.

Det er så lejt at bringe nogen med, når man kommer så'n af sig selv, synes jeg.

SARA.

Tag af Dere og kom ind i spisestuen allesammen og få lidt med af desserten; vi har vin og appelsiner.

DORIS.

Tak, det var dejligt.

AGNETE.

Jeg skal ikke ha, Sara.

(DORIS, som har tat af sig og BERG ind i spisestuen.)

SARA.

De da, Egholm?

EGHOLM.

Tak, jeg vil heller sidde her og læse avisen sålænge. At sige, hvis De ikke har noget imod det.

SARA

(har, mens han taler vendt ham ryggen og er gåt ind i spisestuen. Døren falder til efter hende og blir stående på klem).

AGNETE
(har tat avisen og har sat sig på sin forrige plads i hjørnesofaen).

EGHOLM
(hen til hende).

Får jeg lov at sætte mig ved siden af Dem?

AGNETE
(mens hun læser i avisen).

Hvor De vil. Nu skal De straks få den.

EGHOLM.

Tak, det kan være det samme. Jeg vil heller spørge Dem om noget.

(Sætter sig i sofaen ved siden af hende.)

AGNETE
(uden at se op fra bladet).

Nå?

EGHOLM.

Jeg er en resolut natur, skal jeg sige Dem. Har jeg først sat mig noget i hodet, så er jeg stålsat. De forstår?

AGNETE
(uden at se op fra bladet).

At De er stålsat?

EGHOLM.

Selv i ting, som størsteparten vilde synes var ufornuftigt. Nu vil jeg gifte mig.

AGNETE
(mens hun læser i bladet).

Er *det* da ufornuftigt?

EGHOLM.

Ja, hvad tror nu De?

AGNETE.

Det kan jeg ikke ha nogen mening om.

EGHOLM.

Ånej, kanske De har ret. Når man selv er part i sagen, så —

AGNETE
(ikke synderlig overrasket og uden at se op).

Jeg?

EGHOLM.

Det er jo derfor jeg har grebet alle mulige lejligheder til at komme sammen med Dem. Ellers skulde jeg nok ha holdt mig vække fra disse ubehagelige menneskene. Men jeg har tiet og tålt alt for Deres Skyld. For det er kommet så vidt med mig. Jeg kan ikke vende om mere og rædde mig ud af det.

(Pause.)

EGHOLM
(fortsætter i opmuntrende tone).

De har betænkeligheder, fordi De er skilt? Hvad tror De, jeg bryr mig om sligt noget? Ialt-

fald agter jeg at gi det en god dag. Jeg er jo en uafhængig mand. Min forretning går udmærket, 8000 netto om året og mere senerehen. Gifter vi os, så kan vi blæse dem et stykke, hele kleresiet.

AGNETE
(gjør en bevægelse).

EGHOLM.

De blir vel ikke stødt, fordi jeg taler om økonomien?

AGNETE.

Aldeles ikke.

EGHOLM
(livlig).

Nej ikke sandt! Jo mere civiliseret man er, jo åbnere går man tilværks i den slags anliggender. Jeg har f. eks. hørt, at i Frankrig blir alt så'nt omsnakt og afgjort i forvejen.

AGNETE.

Det er også det ene rigtige.

EGHOLM.

Naturligvis. Men hvad er det så? Mine forældre? De gir sig nok, om de også blir sint med det samme. De vil endelig ha mig gift med en rig pige, en tremenning af mig, men jeg vil ikke, for hun har musetænder, og så er hun så gul i huden. Havde jeg endda ikke truffet Dem,

men nu — nej så min sandten! Og desuden så har jeg skræk for unge piger. De kan være så besværlig naive. Nej, en dame, som har erfaret noget, en dame, som har været gift før o. s. v. Det liker jeg bedre. Ja, for uden at jeg har begåt nogen slags udskejelser, så er jeg dog heller ingen egentlig hanskemand. De forstår?

AGNETE
(ser grublende hen for sig).

Jo mere desillusioneret, jo bedre. Det tror jeg også.

EGHOLM.

Jo mere hvadfornoget?

AGNETE.

Jeg mener bare, at jo mindre forventninger man gifter sig med —

EGHOLM
(afbryder).

Nej da! Ikke så at forstå. Tvertimod. Et ægteskab med en dame som Dem, er just mit ideal. Jeg vidste til punkt og prikke, hvordan hun skulde se ud, den, jeg vilde komme til at bli indtat i. Derfor har jeg ventet og søgt, ventet og søgt. Nu er jeg 34 år, og nu endelig har jeg truffet hende. Så vilde det da være skammeligt, om jeg skulde bli skuffet. Ikke sandt?

AGNETE
(stirrer hen for sig).

EGHOLM.

De skulde vist ikke komme til at savne kjærlighed, om De gifted Dem med mig, fru Lindemann. Jeg er ligeså varmblodig nu, som for 20 år siden. Jeg skulde bære Dem på hænderne, kan jeg forsikre Dem. Hyggeligt hjem skulde vi få os, og gjerne rejse lidt om sommeren eller ligge på landet. Har De været i Bergen før? (Agnete ryster hodet.) Kjæk by, kan De tro. Den eneste europæiske af alle norske byer. Ubetinget! De skulde bare se, hvor de vilde like Dem der.

AGNETE
(dødt).

Østlændinger trives jo aldrig i Bergen.

EGHOLM.

Det er bare af misundelse, fordi vi har alting bedre end de. (Pause.) Svar mig nu, Agnete.
(Griber hendes hånd.)

AGNETE.

Jeg må ha betænkningstid.

EGHOLM.

Det finder jeg rimeligt. Jeg vilde ikke ha likt det engang, om De straks havde grebet til. Det viser, at De er en dame med karaktér.

AGNETE.

Eller også viser det det modsatte.

EGHOLM.

Er De lidt indtat i mig, Agnete? Lite gran, hvad?

AGNETE.

Nej, indtat er jeg ikke.

EGHOLM.

Men lidt glad i mig eller så. Ikke sandt?

AGNETE.

Fra begyndelsen kunde jeg slet ikke udstå Dem.

EGHOLM.

Tænk, jeg blev straks forelsket i Dem. Det var da underligt, for de siger jo, at sligt er gjensidigt.

AGNETE.

Men det er det altså ikke.

EGHOLM
(slipper hendes hånd).

Er det meningen, at De gir mig en kurv?

AGNETE.

Det beror på Dem. For hvis De vil ha mig alligevel, er det muligt, at jeg siger ja.

EGHOLM.

Det høres lidt underligt, synes jeg. Hvorfor siger De ikke slet og ret nej til mig?

AGNETE.

Ja, De skulde heller opgive det, Egholm.

EGHOLM.

Nej, det er umuligt.

SARA, WULF, ULFSEN og FRU ULFSEN, DORIS og BERG ind fra spisestuen. Berg er den første.
Agnete flytter sig hastig i sofaen.

BERG
(drejer sig rundt på hælen og går hen og betragter nogle billeder på væggen).

WULF.

Nu skal vi ha os en hyggelig siesta, Dere.
(De sætter sig, fru Ulfsen lidt tilbage.)

EGHOLM
(har rejst sig og er gåt hen og betragter de samme billeder som Berg).

Det skal vel være impressionistisk, det der?

BERG.

Skal det det?

WULF.

Har Du nogen cigaretter, Sara?

SARA.

Ja til mig selv, og hvis det kniber, til Berg. Andre får ikke.

DORIS
(har været henne ved garderoben og har tat noget op af sin kåbelomme).

Her er cigaretter og likør.

WULF.

Her er en cigar, Ulfsen. Nu kommer straks kaffen. Og så får vi vel tændt, Sara.

SARA.

Ja én lampe. Så lidt lyst som muligt.
(Tænder.)

WULF
(har hentet cognak og glas fra et skab).

Værsgod forsyn Dere. Der er ikke meget på flasken, men nok til at begynde med. Likøren gjemmer vi til sidst, fru Blom.

THEA
(med kaffebrættet).

Hvor skal jeg sætte det?

WULF
(skyver bort staffeliet).

SARA
(ruller et lavt Bord midt frem på gulvet).

Her.

THEA
(sætter brættet fra sig. Ud).

SARA.

Ryk nu nærmere, de, som vil ha kaffe.

(De placerer sig i magelige stole rundt om bordet. Berg sidder lidt borte i hjørnesofaen.)

SARA
(mens hun skjænker op i to par kopper).

Det er til mig selv og til Berg. Nu skal jeg bringe kaffen hen til Dem, Berg. Han er den eneste stasmand iblandt os. Derfor rejser han også sin vej.

BERG.

Er det nu så? Før i tiden gav De mig nok ikke så godt et skudsmål.

SARA
(flot).

Fordi jeg sa nej, da De fride? Min sandten blir han ikke rød! Er nu det noget at bry sig om? Forresten er det løgn, han har aldrig friet til mig.

BERG.

Ja, det var nu i de tider, det.

SARA
(har stillet kaffekoppen med tilbehør på en bakke, som hun bringer hen til Berg og sætter på en stumtjener ved siden af sofaen. Byder ham en cigaret).

EGHOLM
(til Agnete).

Får jeg lov at sætte mig her?

AGNETE.

Nej, den skal jeg bruge.
(Trækker uden at rejse sig en stol tilrette og løfter fødderne op på den.)

EGHOLM
(tar en anden stol og sætter sig ved siden af Agnete).

SARA
(igjen henne ved kaffebordet).

Så, skjænk nu op hver til sig. Nu går jeg til ro.
(Sætter sin kaffekop, som hun har lavet til, og et glas cognak hen på en stumtjener, strækker sig på en chaiselongue ved siden af stumtjeneren og tænder en cigaret.)

DORIS.

Jeg skal (stiller kopperne i orden og skjænker op). Jeg er så vant til at være opvartningsjomfru.

ULFSEN.

De, hvem er det *De* varter op, som ingen mand har.

DORIS.

De kan altså ikke tænke Dem, at en kvinde kan varte op andre end sin mand, hr. Ulfsen.

FRU ULFSEN.

Svend er nu så vant til det, han.

ULFSEN.

Du kan godt tie stille, Rikke. Der er ingen som venter, Du skal sige noget.

WULF.

De sidder så langt borte, fru Ulfsen. Flyt Dem herbort til mig, så skal vi ha os en liden privatpassiar.

FRU ULFSEN
(skifter plads med et sky sideblik til manden).

ULFSEN.

Wulf er nu så vigtig, han, fordi galleriet vil kjøbe hans billede.

BERG.

Ja, det skrev min søster til mig idag. Gratulerer, Wulf.

WULF.

Stod der ikke noget om det i brevet fra din mor, Sara?

SARA.

Jeg har ikke havt brev fra mamma på 14 dager, så det var rigtignok for meget forlangt.

WULF.

Du fik jo brev fra hende idag, før jeg gik ud.

SARA
(rask).

Nej, det var ikke fra mamma.

WULF.

Det sa Du jo.

SARA.

Ja, for udenpåskriften ligned hendes. Det var bare fra en modehandlerinde.

WULF.

Her fra byen?

SARA.

Ja, naturligvis.

WULF
(ser studsende på hende).

Det var mærkeligt.

SARA
(affejende).

Sånne brever får man så tit her i byen.

ULFSEN
(har trukket op likøren, skjænker op og smager på den).

Den er ikke videre god.

FRU ULFSEN.

Svend skal nu ha det så fint, han.

AGNETE.

Giv mig 10 dråber cognak til, Wulf.

WULF.

(skjænker glasset fuldt).

BERG.

Har De virkelig godt af al den cognak, frue?

AGNETE.

Udmærket! Skål Berg.

BERG

(nipper til glasset).

EGHOLM

(til Agnete).

De må endelig love mig at prøve de cigaretterne, jeg forærte Dem. Det er den dyreste sorten, vi fører i forretningen. Der er ingen, som har råd til at kjøbe dem.

AGNETE

(distrait).

Tænk det da.

ULFSEN.

Egholms stemme er så skrattende. Jeg. liker ikke sånne Bergenserstemmer.

EGHOLM.

Hver fugl synger med sit næb, far.

ULFSEN.

Skal vi bytte plads, fru Lindemann?

AGNETE.

Hvorfor det?

ULFSEN.

Jeg synes, han plager Dem.

AGNETE
(spøgende).

Pas De Dem selv, far.

EGHOLM
(glad).

Det var kjækt svart.

FRU ULFSEN.

Det er nok heller Dig, som plager, Svend.

ULFSEN.

Du skulde heller gå op, Rikke. Det er så liden hygge, når Du sidder slig.

FRU ULFSEN
(ser fra den ene til den anden).

Synes Dere andre også det?

WULF.

Aldeles ikke. Det er rigtig noe tøv af Deres mand.

FRU ULFSEN
(til sin mand).

Det er bare, fordi Du ikke vil ha mig med, når Du skal ud på rangel med de andre.

ULFSEN.

Hvem skal høre efter ungen deroppe? Løberjenten render jo sin vej kl. 8.

FRU ULFSEN.

Ja, det er bedst, jeg går.
(rejser sig.)

AGNETE.

Tænk, at De vil føje Dem.

SARA
(gabende).

Lad dog fru Ulfsen gjøre, som hun vil.

FRU ULFSEN.

Ja, nu går jeg. Dere morer Dere vist bedre uden mig. (Til Ulfsen.) Men pas Du Dig bare. På fredag kommer onkel, og da skal jeg klage Dig for ham.

ULFSEN.

Det kan Du gjerne, når Du bare får ham til at punge ud.

FRU ULFSEN.

Men ikke til Dig, må Du tro. Farvel da og tak for mig.

(Gir hånden til Wulf, som har rejst sig. Nikker til de andre og går.)

ULFSEN.

Egentlig er det en gêne at være gift, Dere.

SARA.

Ja gud, hvor De har ret, Ulfsen.

ULFSEN.

For mandfolk, mener jeg. Detteher, at en skal forsørge et menneske for livstid! Jeg liker ikke en så'n ordning.

WULF.

Det simpleste var jo ikke at gifte sig.

SARA.

Ja gud, det skulde alle!

ULFSEN.

For de fleste, kan en sige, det er et ulykkestilfælde, som kommer uforvarende over en.

EGHOLM.

Eller et lykkestilfælde.

ULFSEN.

Jeg blev gift på den måden, at Rikke lokked mig ind i en droske kl. 8 om morgenen og kørte til kirke med mig.

SARA
(ler højt).

Hvem skulde tro, at den små Rikkemor var så energisk.

ULFSEN.

Jeg havde gåt slig og dinglet og været forlovet mange ganger, jeg, men hvergang de snakte om giftermål, faldt der en ubetvingelig fortvilelse over mig. Hvad skal en være gift for?

EGHOLM.

At være gift, trode jeg da, var den største lykke *her* i verden.

DORIS.

Det er det også. Ialtfald efter min erfaring.

ULFSEN.

Ja, han var nu så heldig at dø fra det så nogenlunde tidlig, Deres mand.

DORIS
(sværmerisk).

Min mand var det dejligste menneske, der

har vært til. Ja, *det*, vi leved sammen, *det* var lykke. Og når han kom hjem fra sine rejser —

ULFSEN

(afbryder).

Var han på rejser? Nå sådan!

SARA

(ler).

WULF.

Ikke le så højt, Sara. Det gjør ondt i ørene.

SARA.

Nu kan jeg høre på stemmen, at Adolf har drukket formeget.

WULF

(rejser sig).

Skal vi afsted ikvæld, synes jeg, vi skulde gå nu.

(Opbrud.)

ULFSEN

(hen til Wulf).

Kan Du låne mig en tier?

WULF.

Ja, det er sandt, penger!

(Hen til bordet, tar konvolutten, trækker en seddel frem og rækker Ulfsen; eftertæller indholdet. Går så rask hen og åbner spisestuedøren, idet han råbér ind:)

Thea!

AGNETES

(blik følger ham med et spændt Udtryk).

THEA

(ind).

WULF.

Var det ikke 34 kr., De tog, Thea?

THEA.

Jo. 34 kr. og 90 Øre.

SARA.

Her ligger nogle sølvpenger på bordet. (Tæller efter). 5 kr. og 10 øre.

THEA.

Ja, det er rigtigt. Det gav han mig igjen.

AGNETE

(har rejst sig. Sætter sig straks igjen).

DORIS

(ser skræmt på Agnete. Agnete mærker det og antar en ligegyldig mine).

ULFSEN.

Husk tieren til mig.

WULF.

Her var 110 kr. Altså skulde her været 75 kr tilbage, og her er bare 45.

THEA.

Jøsses! Hvordan kan *det* være gået til?

WULF.

Du har ingen brugt, Sara? Ingen regninger betalt?

SARA.

Absolut ingen.

WULF.

Det fatter jeg ikke.

SARA.

Skulde modellen ha stjålet?

WULF.

Jeg var jo ikke ude af atelieret.

SARA.

Er Du vis på det?

WULF.

Jeg gik rigtignok ind i spisestuen, da Gerda råbte på mig. Men da stod konen henne ved døren og skulde gå.

SARA.

Så har hun benyttet øjeblikket. Tror De ikke, Thea?

THEA.

Det véd jeg ikke, frue. Vorherre bevare en fra at udlægge nogen som tyv, når man ikke har set på det.

DORIS

(har ubemærket af de andre tat op sin pengepung, har trukket ud nogle sedler, og er gåt hen til bordet, hvor konvolutten med pengene lå. Bukker sig pludselig ned).

Hvad er det, som ligger her på gulvet? Tikronesedler minsandten!

(Retter sig op og holder hånden frem.)

SARA.

Så må Gerda ha sluppet dem ned, Thea.

THEA.

Det er umuligt. Hun gav jo rodemesteren, hvad hun havde i hænderne.

WULF.

Hvormange er der?

DORIS.

3 tikronesedler.

(Gir Wulf Pengene.)

WULF.

Akkurat hvad der mangler. Det var rigtig bra, at De fandt dem, fru Blom.

THEA.

Hvad sa *jeg*? Man skal aldrig beskylde nogen for tyv, når man ikke har set på det.

(Ud.)

SARA.

Ja, lad os så komme afsted.

(Hen til garderoben og tar sin hat.)

BERG.

Jeg blir forresten ikke med.

(Tar tøjet ned fra garderoben og ifører sig sin frakke.)

DORIS.

Ikke vi heller. Agnete er dårlig.

AGNETE
(rejser sig).

Jovist blir vi med.
(Synker ned igjen på stolen.)

DORIS.

Der kan Du se. Nej, vi *blir* ikke med.

SARA.

Så vil jeg heller ikke. Dette blir altfor mislykket.
(Hænger hatten op igen.)

BERG.

Godaften.
(Bukker rundt og går).

ULFSEN
(til Wulf).

Så går vi to alene.

SARA.

Nej, værsgod, tag Egholm med Dere.

WULF.

Hvad skal vi egentlig ud for?

SARA.

Jo gå nu. Her vanker ingen aftensmad.

WULF.

Jaja, så går vi da.

WULF, ULFSEN og EGHOLM
(tar tøjet på; siger adjø og går).

SARA.

Hvad er det, som er kommet over Dig, Agnete? Her er også så beklumret. (Hen til spisestuedøren, råber ind:) Luk op nogen vinduer derinde, Thea.
(Da ingen svarer, går hun ind i spisestuen.)

AGNETE
(rejser sig, går som en søvngjænger forbi Doris med slapt nedhængende arme, stanser, vender om, snapper efter vejret, rækker hånden ud og hvisker:)

Doris.

DORIS.

Skal vi ikke gå ind til os selv, Agnete?

AGNETE
(ser forskende på hende).

Hvorfor gjorde Du det med pengene, Doris?

DORIS
(rolig, forundret).

Hvorfor jeg gjorde det? Hvad mener Du?

AGNETE.

Jeg så Dig jo ta dem op af din egen portmonnæ.

DORIS.

Hys, sig ikke noget. Jeg syntes så forfærdelig synd i konen. Naturligvis har hun tat dem. Men herregud stakkeren, lad hende nu beholde dem i ro og fred. Ja, jeg vilde altså forære konen de 30 kr., skjønner Du.

(Pause, hvori Agnete ser åndeløs på Doris.)

DORIS.

Man skal ikke gå irette med nogen. Man véd aldrig, hvad man selv kunde gjøre i andres sted. Og når man nu ikke kjender bevæggrunden.

AGNETE.

Jamen *jeg* vil gi konen de 30 kr. (Tar hurtig i lommen). Her Doris, her har Du dem tilbage.

DORIS.

Men hvorfor det, Agnete?

AGNETE
(heftig bedende).

Tag dem nu, Doris. Du gjør en god Gjerning imod mig. Tag dem nu, Doris. Å, jeg bér Dig, jeg bér Dig så inderlig.

DORIS
(tar pengene).

Jaja, når Du endelig vil. Så snakker vi ikke mere om den ting.

AGNETE.

Jeg vil fortælle Dig noget engang. Jeg vil betro mig til Dig.

DORIS
(hastig).

Nej, Agnete, Du skal ingenting fortælle mig. Man skal aldrig betro sig til et menneske. Der kommer altid den dag, da man angrer på det. Jeg bryr mig desuden ikke om at vide noget. Jeg *vil* ikke vide det. Lad mig bare få lov til at tro på dig. Du véd jo, hvorledes jeg holder af Dig, Agnete.

AGNETE
(grundende hen for sig).

Jamen hvorfor gjorde hun det med pengene?

DORIS.

Jeg har jo kjendt Dig, fra vi var små, må Du huske. Jeg glemmer aldrig den gang på skolen, da Du gik hen og tog pedelkonens datter om halsen og kyssed hende, fordi Thora Ravn havde gjort nar af hendes hullede strømper. Og dengang Kirsten havde fusket i regning, og Du fik Skylden for det, og ikke sa et muk imod.

AGNETE.

Ja ikke sandt — jeg *har* ingen dårlig karakter.

DORIS.

Og slig som Du var i dit ægteskab med den manden, du havde. Som Du tålte og sørged og aldrig klaged. Hvis *jeg* ikke havde vært, er jeg sikker på, Du aldrig var gåt fra ham.

AGNETE
(ryster svagt på hodet).

Ne—ej.

DORIS.

Og derfor vil jeg ingen betroelser ha. Selv, om der skulde ha hændt Dig de mærkeligste ting — det vilde ikke anfægte mig. Jeg vilde holde mig til det gode, jeg kjender hos Dig.

AGNETE
(tar Doris' hænder).

Du er højmodig og god, Doris. Ja, *Du* er god. Du er som selve godheden.

DORIS.

Du er ikke frisk, Agnete. Jeg kan kjende, hvor Du skjælver på hænderne. Kom ind og læg Dig på chaiselonguen, så skal jeg læse højt for Dig.

(De går. Tæppet falder.)

ANDEN AKT.

SARA
(sidder ved skrivebordet og skriver brev).

WULF
(fra spisestuen i overtøj).

SARA
(lægger hurtig klatpapiret over brevet og lukker mappen).

Er Du ikke gået endnu? Mødet skulde jo begynde kl. 3.

WULF.

Du skrev brev, syntes jeg?

SARA.

Nej, jeg skrev ikke. Jeg bare ordned min mappe.

WULF
(peger).

Pennen er jo fuld af blæk.

SARA.

Det må være efter før.

WULF.

Er det Fenger, Du fører denne livlige korrespondance med?

SARA
(hånlig).

Fenger!

WULF.

Nu er det tredie gangen, jeg er kommen hjem og har truffet denne fyren hos Dig.

SARA.

Du har en frodig fantasi. En gang har Du truffet ham. Igår.

WULF.

Ja, heroppe. Men to ganger har jeg set ham komme ud af gadedøren, just som jeg bøjed om hjørnet.

SARA.

Hvorfor har Du ikke talt om det, siden det lader til at ha gjort sligt indtryk på Dig?

WULF.

Jeg gad ikke. Men Du, hvorfor har Du fortiet, at han har vært her?

SARA.

Fortiet! Jeg har naturligvis glemt det.

WULF.

Lad mig få læse det brev, Du fik igaar.

SARA.

Jed véd ikke, hvor jeg har lagt det.

WULF.

Tænk Dig om, så husker Du det nok.

SARA.

Du går da vel aldrig og indbilder Dig, at der er noget mellem mig og Fenger.

WULF
(med en grimace).

Isjh!

(Han går ud af stuen. Man hører ham smelde entrédøren til efter sig).

SARA
(åbner mappen og skriver videre. Lidt efter kommer fra sidedøren tilhøjre Agnete uden overtøj med en barnekjole og en pakke i hånden.)

AGNETE.

Jeg vilde bare vise Dig kjolen, Sara, før jeg går op til fru Ulfsen med den. Er den ikke sød?

SARA.

Den er altfor fiks til den stakkels skidne ungen, som skal ha den. Du er rigtignok snil, som gjør det, Agnete.

AGNETE.

Det er så morsomt at sy barnetøj. Jeg elsker det. Nu er jeg begyndt at strikke på et lidet uldskjørt. Hun har jo næsten ikke spor af klær, det lille søde noss.

SARA.

Hvad har Du i pakken?

AGNETE.

Et tørklæde, som Doris har hæklet til fru Rikkemor. Nej Doris, *hun* er snil! Næsten alt, hvad fru Ulfsen går med, har hun fåt af Doris. Men Du skal ikke sige, at jeg har sagt det.

(Ud af døren i baggrunden.)

SARA

(lukker brevet og skriver udenpå. Rejser sig og tar hat og hansker op af en puf. Det banker).

SARA.

Kom ind.

BERG

(ind).

Goddag frue. Har De ikke sét en spaserestok?

SARA.

Nej.

BERG.

Så må jeg have glemt den på kafeen. Skal De ud?

SARA
(lægger hatten og hanskerne fra sig).

Det haster ikke. Sæt Dem ned lidt. De har vel ingenting at forsømme?

BERG.

Jeg har forresten nogen ærinder at besørge.
(Tar frakken af og vil gå ud i entréen med den.)

SARA.

Hæng den der på garderoben. Entrédøren springer op undertiden. Der er flere gange blet ting borte derude.

BERG.

Ja, døren stod åben, da jeg kom.
(Hænger tøjet på garderoben.)

SARA.

Derfor har vi vænnet os til ikke at ha noget derude. (Pause, hvori Berg sætter sig.) Hvorfor fik De vor morro til at gå overstyr i går aftes?

BERG.

Jeg?

SARA.

Det var jo for at muntre Dem, at jeg fandt på det.

BERG.

Det er sandelig altfor venligt af Dem. Jeg trode forresten ikke, jeg gav indtryk af at ville så gjerne på morro.

SARA.

Nej, netop derfor. Sånne sedate herrer er så kjedelige. Synes ikke De?

BERG.

Jo, det synes jeg vist.

SARA.

Ja, hvorfor kan De da ikke være lidt morsom og gjerne ville more Dem lidt? (Da Berg ikke svarer) *Mig* er det forresten så ligegyldigt. Bare jeg var vel ude af hele komersen.

BERG.

Hvad for en komers?

SARA.

Hvis jeg kjendte en, som vilde flygte med mig, så var jeg straks parat.

BERG
(rejser sig op og betragter et billede på væggen).

Kjender De ingen da?

SARA.

Nej. Gjør De?

BERG
(åndsfraværende).

Nej.

SARA.

Det var skade. (Pause.) Hvis jeg nu også havde været forelsket i Dem, dengang De var det i mig, hvad så?

BERG.

Så var vi vel bleven gift.

SARA.

Vilde De ønsket det?

BERG.

Nej.

SARA.

Men jeg *var* forelsket i Dem, ikke dengang, men senere. Tror De det ikke?

BERG.

Når De selv siger det, så.

SARA.

Men da var jeg jo gift.

BERG.

De har fåt en snil mand.

SARA.

Uf, dette væmmelige ord! (Afbryder Berg, da han vil tale.) For hvad vil det sige at være snil? Det er at være et mæhæ, som er éns mod alle, en fyr, som bare går og glatter ud alting, som ikke kan bli rasende for nogen ting i verden. Jeg liker ikke sånt, som Ulfsen siger.

BERG.

Hvis det er Deres mand, De sigter til, så er De mildest talt uretfærdig.

SARA.

Å, hvad véd De om det. Jeg *kan* ikke med ham.

BERG.

Hvad har han da gjort Dem?

SARA.

Gjort mig! Det er også et spørsmål.
(Rejser sig og driver på Gulvet.)

BERG.

Det er synd i Deres mand, for han er vist forfærdelig glad i Dem fremdeles.

SARA.

Å, glad i. Han var en træt og rolig mand, da han gifted sig med mig. Og det havde jeg ikke tænkt mig.

BERG.

De har jo et barn. Det må da være en stor lykke.

SARA.

Ja et barn — det er bra nok. Men ikke nok.

BERG
(trækker på skuldrene. Pause).

SARA.

Sig mig, er det for Agnetes skyld, De er blet her i byen, efter at vi trode, De var rejst?

BERG
(med en ufrivillig bevægelse).

Hvor kan De falde på sligt, fru Wulf?

SARA
(går langsomt og grublende frem og tilbage, stanser foran ham).

Hvad lever Agnete af?

BERG.

Hvad hun lever af?

SARA.

Der er dem, som siger, at hun ingenting får fra sin forrige mand.

BERG
(sér skarpt på Sara).

Jeg trode, De var hendes veninde.

SARA.

Det er jeg også.

BERG.

Det kan jeg ikke mærke.

SARA
(triumferende).

Det *er* altså for hendes skyld, at De ikke er rejst.

BERG.

Hvorfor skal det endelig være for nogens skyld?

SARA
(sætter sig, korser armene på brystet og læner sig tilbage).

Nu bilder De Dem ind, at jeg er forelsket i Dem, at jeg har lagt snarer for Dem, og at De har ståt imod som en helt. Ikke sandt?

BERG
(atter distrait).

Jeg synes, De har været nokså mærkelig, ja.

SARA.

Forelsket i Dem — ikke spor! Det er ikke sådan man får det, når man er forelsket. Da blir

man rørt og snil og stille lyksalig, som da jeg var forelsket i Adolf. Men Dem —? Jeg liker Dem ikke rigtig en gang.

BERG.

Det har jeg også altid troet.

SARA.

Nej, men jeg skal sige Dem, jeg er altid på jagt efter at opleve noget, for jeg kjeder mig så frygtelig, og jeg synes, at alt er den bareste tomhed. Så fôr det igjennem mig i går, da det viste sig, at De alligevel ikke var rejst: Kanske han er manden til at få nogenting igang med.

BERG.

Meget smigrende.

SARA.

Og så tænkte jeg: Det er bedst at prøve ham.

BERG.

Og hvis nu prøven var falden anderledes ud?

SARA.

Ja, så kanske det var endt med, at jeg var blet forelsket i Dem, og da havde skjæbnen været over mig — den dejligste, den eneste skjæbne. For der gives kun ét, som er lykke, og det er at være forelsket. De synes ikke om, hvad jeg siger?

BERG.

Nej. Jeg synes, det er en dårlig moral.

SARA.

Min moral er den: Gjør det mest mulige godt mod dig selv, for at du derigjennem kan gjøre det mest mulige godt mod andre. Og der kommer først det fuldkommen gode ud af et menneske, når det elsker.

BERG.

Elsk Deres mand og Deres barn. Det falder sammen med Deres pligt og Deres ære.

SARA.

Ha, ha, ha! Fraser. Nej, jeg skal sige Dem, når min mand ikke er mand til at holde min kjærlighed vedlige, så får min pligt og min ære andre opgaver.

(Pause.)

BERG.

Nu må jeg afsted.

(Rejser sig.)

SARA
(rejser sig ligeledes).

Ja, det må jeg også. (Sætter hatten på.) Agnete er forresten ovenpå hos Ulfsens. Hun kommer straks, hvis De har lyst til at træffe hende.

BERG

(betænker sig et øjeblik, går så rask hen til garderoben og tar sin frakke).

SARA

(mens Berg hjælper hende kåben på).

De får aldrig en bedre lejlighed. Adolf er til et møde, og jeg blir borte et par timers tid.

BERG.

Hvis jeg vilde hilse på fru Lindemann, så var det vel mest rimeligt, at jeg søgte hende inde hos hende selv.

SARA.

Men ikke så belejligt De har håndtværkere. Bliv De bare ganske rolig siddende. Hun er her om et øjeblik.

BERG.

En mærkelig interesse, De har for dette.

SARA.

Ja, jeg *har* interesse for det. Jeg er nemlig blet aldeles sikker på, at De er indtat i Agnete. Og hvorfor skulde jeg saa ikke ville hjælpe Dem?

BERG.

De er et underligt menneske, fru Wulf.

SARA.

Jeg er et menneske, som *De* ikke forstår. Men De er en stivstikker. Tror De ikke, jeg kan regne ud, at det er bare, fordi De ikke vil ha mig til medvider. (Tar brevet på skrivebordet og stikker det i kåbelommen.) Men kom så. Så får jeg da den fornøjelse at følges ned ad gaden med Dem.

(Begge ud.)

AGNETE

(lidt efter ind fra baggrundsdøren. Hun blir stående lidt og ser sig om. Døren tilhøjre åbnes og en halvvoksen pige stikker hodet ind).

DEN HALVVOKSNE PIGE.

Fru Blom sa, da hun gik på skolen, at hvis der kom nogen, så skulde jeg vise dem herind. Og nu er der en herre, som spør efter fruen.

AGNETE.

Lad ham komme.

(Den halvvoksne pige forsvinder og lar døren stå åben. Man hører hende sige: Værsgod.)

EGHOLM

(ind, lukker døren efter sig).

De må ikke bli sint, men jeg *måtte* tale med Dem. Jeg har seget op og ned på strøget i timevis i håb om at træffe Dem, men De var ikke til at øjne. Jeg rént værker i fødderne. Har De ikke været ude idag?

AGNETE.

Jeg sa jo igår, at jeg måtte ha betænkningstid.

EGHOLM.

Det er heller ikke derfor jeg kommer (sætter hatten på bordet og knapper op frakken). Får jeg lov at sætte mig? Jeg er så udaset. (Tar plads og tørrer sig på panden.) Nej, det er for noget ganske andet. Jeg måtte drikke mig fuld igåraftes for at få sove, således tog det på mig. Og derfor havde jeg hverken rist eller ro, før jeg traf Dem. Og nu vil jeg spørge Dem oprigtigt om det, for jeg tror på, at De siger, hvad der er sandt.

AGNETE.

De er så højtidelig.

EGHOLM.

Ja, sæt Dem ind i mit sted. Der har De endelig truffet et menneske, som De er blet glad i, som De er blet, ja, kort sagt, forelsket i. Som De er blet *så* forelsket i, at De vil gifte Dem med. Forstår De?

AGNETE.

Jo da. Det er ikke så indviklet.

EGHOLM.

Jo, for hør nu bare. De har gåt hen og udtalt Dem for nævnte menneske, kort sagt, De har erklæret Dem. De er i det hele tat gåt så vidt, at De synes, De ikke sådan uden videre kan trække

Dem tilbage. Det vilde ialtfald se underligt ud. Ja, ikke sandt?

AGNETE.

Hvad er dette for noget?

EGHOLM.

Så sidder De netop selvsamme aften på en kafé og træffer nogle bekjendte og er i sån underlig, om jeg så må sige, løftet sindstilstand, at De ikke lægger mærke til, hverken hvad de andre siger, eller hvad De selv svarer, før De pludselig hører navnet på det menneske, De er forelsket i.

AGNETE.

Var *det* da så skrækkeligt?

(Døren tilhøjre åbnes igjen, og den halvvoksne pige stikker hodet ind.)

DEN HALVVOKSNE PIGE.

Her er én til.

BERG
(forbi hende, ind).

Goddag.

AGNETE.

Goddag Berg. Her er forresten ingen hjemme.

BERG.

Nej, det vidste jeg. Det var også Dem, jeg søgte. Men hvis jeg havde anet, at De var optat —

AGNETE
(afbryder).

De kommer forresten just tilpas. Hr. Egholm var netop ifærd med at fortælle en intressant historie.

EGHOLM.

Den egner sig bedst under fire øjne.

AGNETE.

Aldeles ikke. Jeg vil netop gjerne ha, at Berg skal høre den. Tag tøjet af og sæt Dem ned, Berg.

BERG
(gjør som hun siger).

EGHOLM
(lavt til Agnete).

Lad os heller gå en tur, så skal jeg sige det på gaden.

(Berg tar plads.)

AGNETE.

Nu videre, Hr. Egholm.

EGHOLM.

Nej, det kan være det samme.

AGNETE.

Der er nogen, som har talt ondt om mig på en kafé. Noget frygteligt må det være, for hr.

Egholm har travet omkring i hele dag som en gal mand for at få fat på mig og spørge mig, om det er sandt. Og nu sidder han der og vil ikke sige det.

EGHOLM.

Jeg vil sige det til Dem alene.

AGNETE.

Genér Dem bare ikke. De kan være vis på, at Berg også har hørt det. Og når jeg nu *vil* det.

EGHOLM.

Ja, ja, men så er det ikke min skyld.

AGNETE.

De var kommen dertil, at De pludselig hørte dem snakke om mig. Hvad sa de?

EGHOLM.

Det var ikke delikate sager just.

AGNETE.

Det er jeg forberedt på. Altså kort og godt?

EGHOLM
(nøler og flytter sig på stolen).

AGNETE.

Noget med elskere, eller kanske det var værre?

EGHOLM.

Nej, det *var* elskere. — Og de sa, at De så Deres fordél ved det.

BERG
(farer op).

Hvad ret har De til at komme her og vælte Deres skarn ud over fru Lindemann?

EGHOLM
(med en armbevægelse som om han vil værge for sig).

De hørte jo selv, at hun tvang mig til det.

BERG.

Hvad rager i det hele tat fru Lindemanns sager Dem?

EGHOLM
(med den forrige armbevægelse).

Liksåmeget som *Dem* idetmindste.

AGNETE
(har set frem for sig med optrukne bryn og sammenklemt mund).

Hys! Kom bare ikke op at skjændes for den sags skyld. Jeg for min dél tar det ganske roligt. Når jeg tænker på alle de nederdrægtige ting, jeg har hørt i mit liv om både den ene og den anden, så undrer det mig ikke.

EGHOLM.

Ja, folk kan være temmelig gemene.

(Pause.)

BERG
(driver på gulvet).

EGHOLM.

Hvad skal man gjøre med det?

AGNETE.

Der er såmæn ingenting at gjøre, Egholm, far.

EGHOLM.

Men det er da frygteligt, at der blir sagt sånt om et menneske, om en dame, som man, ja som man kjender og har agtelse for.

AGNETE.

Man får la være at tro det, og sige, hvor man kan, at det er løgn.

EGHOLM.

Men når folk går og siger det alligevel. (Forpint.) Det var vished, man skulde ha. Vished. Men hvor har man den ifra?

AGNETE.

Nej, det har De ret i.

BERG
(heftig).

At De vil finde Dem i at stå skoleret for ham dèr!

EGHOLM.

Han dèr! De kan selv være han dèr.

AGNETE.

Jeg synes, det er ganske rigtigt af Egholm, at han siger det til mig.

EGHOLM
(triumferende).

Der kan De høre, far!

BERG.

Nå ja, jeg kjender jo ikke forholdet. Men hvis Dere vil fortsætte med dette, så skal jeg ikke genere.

(Tar sin hat).

GERDA
(ind fra spisestuen).

Er mamma her? (Ser Berg. Løber hen til ham.) Kom ind og fortæl mig.

(Griber fat i hans hånd.)

BERG.

Jeg har ikke tid, søde lille Gerda.

GERDA.

Å jo, lidt vel. Bare et bitte lidet øjeblik.

(Trækker ham med sig ind i spisestuen.)

EGHOLM.

Hvorfor blev den fyren så rasende? Går han på frierfødder til Dem, han også?

AGNETE.

Ikke tanke på det.

EGHOLM.

Er det vist?

AGNETE.

Å, lad mig nu i fred.

EGHOLM.

Skal De ikke ind til Dem selv?

AGNETE.

Nej, jeg blir her.

EGHOLM.

Hele dagen?

AGNETE.

Ja.

EGHOLM.

Så blir jeg her også.

AGNETE.

Jeg er bedt om at være her.

EGHOLM.

Det angår mig ikke.

AGNETE.

De var her jo igår.

EGHOLM.

Det var De også.

(Pause.)

AGNETE.

De kunde forresten gjøre mig en stor tjeneste, Egholm.

EGHOLM.

Hvorledes det?

AGNETE.

Ved at gå ned på dampskibskontoret i Havnegade og hente en pakke, som er kommen til mig fra Norge.

EGHOLM.

Ja, hvis De vil følge mig.

AGNETE.

Jeg *kan* ikke. Jeg har lovet Sara at sidde her og ta imod besked, mens hun er borte. Gjør det da, Egholm, er De snil. Jeg skal så nødvendig ha fat på den pakken. Vil De?

EGHOLM.

Når De bér mig, så *må* jeg jo, skjønt jeg værker så i føddderne.

AGNETE.

De kan jo kjøre det meste af vejen. Bare be' om den pakken, som er mærket fru Lindemann.

EGHOLM
(tar sin hat).

Ja, la' mig så få følgeseddelen.

AGNETE.

Følgeseddelen? — Ja, det er også sandt, men den har jeg mistet. Derfor må jeg ha et ordentligt bud, siden jeg ikke kan selv.

EGHOLM.

Jaja da. (Går et par skridt; stanser og vender sig om.) Men *kan* det ikke være det samme?

AGNETE.

Nej, det *kan* ikke, Egholm. Vær nu snil og gjør det.

EGHOLM.

Farvel da.

(Gir hånden. Ud.)

AGNETE
(spaserer frem og tilbage med bøjet hode, og hænderne på ryggen. Lidt efter Berg ind fra spisestuen).

BERG.

Nå, så De er alene endelig.

AGNETE
(stanser, vender sig om mod ham. Koldt.)
Hvad vil De mig?

BERG.

Forlover De Dem med Egholm nu?

AGNETE.

Skylder jeg kanske Dem regnskab for, hvad jeg gjør, eller ikke gjør?

BERG.

Jeg kan ikke rolig se på, at De for anden gang gifter Dem med en mand, som De ikke bryr Dem om.

AGNETE.

Det kan De vist så udmærket godt. Jeg har ikke mærket noget til, at De har kjeret Dem om mig og mine anliggender i disse årene.

BERG.

Hvorfor er De så bitter imod mig?

AGNETE.

Jeg vil bare ha fred til at greje mig selv. Hvorfor skulde jeg forresten ikke være bitter?

BERG.

For i tiden var De anderledes.

AGNETE.

Dengang jeg gik og indbildte mig, at De syntes bedre om mig end om andre.

BERG.

Det gjorde jeg også.

AGNETE.

Ja, jeg kunde mærke det af måden, hvorpå De rejste.

BERG.

Jeg sa ikke farvel, nej.

AGNETE.

Og af alle de breve og hilsener, De sendte mig, mens De var borte.

BERG.

Grunden var ikke den, De tænkte.

AGNETE.

Jeg er lige glad med grunden nu. Bare De ikke atter havde vist Dem. Hvad vilde De her? Hvorfor søgte De mig op? Var det for at se, om De kunde gjøre mig ulykkelig en gang til?

BERG.

Hvor kunde det det? Jeg vidste jo ikke om, at De nogensinde havde vært ulykkelig for min skyld.

AGNETE
(med hån).

Hvor det er mandfolkeagtigt!

BERG.

Jeg så jo nok, at jeg ikke var Dem helt og holdent ligegyldig. Men ulykkelig er sånt stærkt ord.

AGNETE.

Ja ja. Lad os nu ikke rippe op i dette. Nu er det jo altsammen forbi.

BERG.

Nej, det er just det, det ikke er. Men skal vi ikke sætte os. Jeg taler bedre da. (De sætter sig.) Jeg har altså længe vært glad i Dem. Allerede før De tænkte på at gå fra Deres mand, følte jeg mig så underlig i Deres nærværelse, og jeg måtte tænke på Dem meget mere, end jeg vilde og havde tid til. Da De så ved separationen lod mig hjælpe

Dem med at ordne Deres sager, og vi senere jævnlig sås, blev det værre og værre.

AGNETE.

Gudskelov for De siger det engang! Jeg har sandelig ofte spurgt mig selv, om jeg gik og var gal i den tiden.

BERG.

Så rejste jeg min vej i det håb, at jeg skulde glemme Dem. Ja, for et ægteskab med Dem vilde altså vært som et slag i ansigtet på en af mine uomstødeligste livsanskuelser.

AGNETE.

Fordi jeg var skilt?

BERG.

Ingen kvinde slipper uskadt ud af et dårligt ægteskab. Der går noget istykker i hende, hun blir forjasket og forkvaklet, hendes indre fysionomie skifter præg, og hvad der så end kommer ud af hende, så skyldes det en anden mands vilkårlige hænder.

AGNETE
(korser armene over brystet).

De er endda mere pedantisk, end jeg trode.

BERG.

Ja. Jeg er gammeldags. Alle disse nye teorier om frihed og naturens ret, og hvad de kalder det, er mig i bund og grund imod. Jeg ser, at det bringer ulykke over os allesammen. Samfundene blir ikke længer trygge og fredede steder. Kort sagt, den rene elendighed.

AGNETE.

Nå ja, for mig gjerne. Det ene er ikke stort bedre end det andet her i verden; så for den sags skyld kan vi såmæn gjerne beholde det gamle stas.

(Pause, hvori Berg sér på Agnete med et fortabt blik.)

AGNETE.

De falder nok i Tanker nu.

BERG.

Jeg sidder og grunder over, hvor mærkværdigt det er, at det netop var *Dem*, jeg skulde bli glad i. Ja, for der har altid vært så meget hos Dem, som har stødt mig. F. eks. det, De nu sa, at alt var lige godt eller lige slet. Sligt røber moralsk decadence, og —

AGNETE
(afbryder, ivrig).

Nu tøver De, Berg.

BERG.

Og så liker jeg ikke, at De ryger og drikker cognak. De er også altfor indladende med herrerne. Det gjør Dem ufin.

AGNETE
(ligegyldig).

Tonen er anderledes i de kredse, hvor jeg vanker nu.

BERG.

Det forekommer mig også, at De har den vane at smigre folk. Wulfs malerier f. eks. Der er ikke måde med begejstring. Og meget af det er dog noget tarveligt kram.

AGNETE.

Ja, efter kunstforeningens begreber; men ikke efter *deres*, som forstår sig på det.

BERG.

Og nu denne Egholm, en fyr, som De foragter og gjør nar af.

AGNETE.

De siger heller ikke altid det samme *til* folk som *om* folk.

BERG.

Men alligevel altså, til trods for, at jeg sér alt dette hos Dem så klart og kritisk (stanser). Forresten

så har jeg altid været mest glad i Dem, når jeg har været borte fra Dem. Nu, mens jeg var udenlands, steg det til en ren lidenskab. Tilsidst kunde jeg ikke holde det ud. Jeg måtte afsted for at se, om jeg ikke kunde bli kureret.

AGNETE.

Og det lykkedes over forventning —. Gjorde det ikke?

BERG.

Nej. Men det gik mig som før. Da jeg havde været nogle dage sammen med Dem, begyndte jeg at kritisere Dem og at ærgre mig over Dem.

AGNETE.

Syntes De, jeg var forandret? I ydre mener jeg.

BERG.

Ja. De var blet vakrere, mere udviklet og fuldmoden liksom. Og så havde De fåt et mærkeligt udtryk i øjnene.

AGNETE.

Hvordan?

BERG.

Jeg véd ikke rigtig at forklare det. De har det heller ikke bestandig, bare øjebliksvis, når De sidder for Dem selv, og ingen taler til Dem. Jeg

grunded længe på, hvad det var, det minded mig om. Endelig gik det op for mig, at det var om udtrykket hos en martyrkvinde, som jeg så på en samling i Dresden, tror jeg. Hun er flygtet over en åben slette og er segnet foran nogle forrevne sandstensklipper, hvor hun ligger på knæ foroverbøjet og drejer hodet tilbage over sin skulder. Blikket tindrer af angst og resignation, mens hun ser efter forfølgerne, som stormer frem et stykke borte.

AGNETE
(idet der går som en svag frysning igjennem hende).

Det var da underligt. Slog det Dem straks, De så mig?

BERG.

Nej, ikke med det samme. For da lyste Deres ansigt af glæde. Eller tog jeg kanske fejl?
(Pause.)

AGNETE
(ser drømmende hen for sig).

BERG.

Sig mig, om jeg tog fejl.

AGNETE
(vågner op).

Hvad er det, De vil vide?

BERG.

Om De endnu er glad i mig?

AGNETE.

Og hvad så?

BERG.

Jo, for så vil jeg be Dem om at bli min hustru.

AGNETE
(strækker begge hænder ud imod ham).

Vil De det alligevel, endskjønt De har så meget at udsætte på mig?

BERG
(har tat hendes hænder).

Jeg er jo *nødt* til det, Agnete. Nu har jeg kjæmpet og stridt og gjort alt, hvad der stod i min magt for at bli kvit min kjærlighed til Dig. Men det har ikke nyttet mig. Å, Du skulde vide, hvor ondt jeg har havt det. Når jeg er borte fra Dig, længes jeg altid efter Dig, længes og savner.

AGNETE.

Ja, når Du er borte fra mig.

BERG.

Jeg kan ikke tænke mig noget sørgeligere end at leve ugift, og får jeg ikke Dig, Agnete, så dør

jeg som pebersvend. Ingen anden kvinde kan jeg komme til at bli glad i. Jeg har Dig med mig, hvor jeg går og står. Altid er Du kommen imellem, når jeg har forsøgt på at synes om en anden. Hvad kan det så nytte at stampe imod.

AGNETE.

Du overgir Dig altså virkelig?

BERG

(som hele tiden har holdt hendes hænder, rejser sig og drager hende op fra stolen).

Ja, jeg overgir mig.

AGNETE.

Og Du rejser ikke mere pludselig din vej?

BERG.

Nej, Agnete. (Slår armene om hende.) Endelig, endelig.

(Kysser hende.)

AGNETE.

Hvor har Du været den tid, siden Du forsvandt?

BERG.

Jeg kom ikke længer end til Malmø. Så måtte jeg tilbage. Og her var jeg så i 4 dager og forsøgte at holde stand, men kunde ikke. Men sig mig nu Du, hvorledes Du vidste, at jeg var rejst.

AGNETE.

Jeg gik ned på hotellet og spurgte efter Dig. Da ingen af os havde sét Dig i 3 dage, kunde jeg ikke dy mig længere.

BERG
(henrykt).

Så *har* Du altså savnet mig, Agnete.

AGNETE.

Jeg var fortvilet. Ja, for jeg stakkels fæ kunde jo ikke la være at få håb igjen, da Du pludselig kom her fra Tyskland. Og da Du så blev borte, og jeg begyndte at ane, at Du var rejst igjen, da var det som jeg døde for anden gang. Hvad har jeg dog ikke lidt for din skyld.

BERG.

Ja *har* Du det, Agnete? For det er netop det, at Du gir indtryk af og altid har gjort indtryk af at være i sånt godt humør. Da jeg kom f. eks. Du så så strålende glad og fornøjet ud.

AGNETE.

Ja Herregud, man lever jo op igjen, selv om man er død.

BERG.

Og nu igår, mens jeg sad derinde i spisestuen, og Du stod og snakte herinde og ikke så mig —

Så munter og næsten kjephøj Du var i stemmen. Det er da godt at mærke, at hun ikke har tat sig nær af det, tænkte jeg, og så blev jeg så sint på Dig idetsamme.

AGNETE.

Ja denne gang gik det jo fortere med sorgen. Da jeg havde vært nede på hotellet og fåt besked, lå jeg og gråd hele natten. Nu er da al glæde og alt håb begravet for Dig for bestandig, tænkte jeg. Da jeg så stod op om morgenen, beslutted jeg at forhærde mig og at leve videre som om intet var passeret. Hvad kan det nytte at gå og græmme sig? En vinder intet ved det, men sætter alting til. Desuden, når en ting ikke kan være anderledes. Forresten var jeg så sønderreven netop igår. Munter og kjephøj, siger Du? Ja, man må jo ta sig en maske på, og når en har oplevet så meget ondt som jeg, så kommer der noget stivnet over en.

BERG
(trykker hende til sig).

Å Agnete, hvor dette er dejligt. Kom, sæt Dig hos mig. (De tar plads i sofaen, han lægger armen om hendes liv, hun læner hodet til hans skulder.) Hvor tit har jeg ikke drømt, at jeg havde Dig således, tæt ind til mig. I sånne stunder var jeg så liden og myg som et barn, der efter lang adskillelse er kommen

hjem til far og mor. Og når jeg så vågned op og fandt mig alene, sa jeg til mig selv: Du kan ikke leve uden hende. Græder Du, Agnete?

AGNETE.

Ja. For det gjør så godt. Det er som om der løsned sig en skal om mit hjærte, så at det for første gang kan banke frit og helt i takt med den glæde, som findes i livet. *Du* er den eneste, jeg nogensinde har elsket. Tror Du mig ikke?

BERG.

Jo Agnete. — Men hvor kunde Du så la denne Egholm sidde og snakke med Dig, som han gjorde igår?

AGNETE.

Han friede til mig.

BERG
(slipper hende, retter sig op).

Og Du afviste ham ikke? Du lod ham tværtimod komme her idag og sad og hørte på —. Nej Agnete, jeg forstår Dig ikke.

(Rejser sig hastig.)

AGNETE.

Jeg vidste jo ikke da, at Du var glad i mig.

BERG.

Nå, og blev det ikke mig, kunde det ligegodt bli en anden. Forstår Du ikke, at dette må pine og oprøre mig?

AGNETE.

Nej, det forstår jeg ikke. For hvis Du ikke havde bryd Dig om mig, vilde det jo *ikke* ha pint Dig. Og jeg trode jo, at Du *ikke* brød Dig om mig. Altså havde jeg ikke *spor* af hensyn at ta til Dig.

BERG

(ryster hodet og sér uforstående på hende).

AGNETE.

Husk dog på, hvad jeg før sa, at jeg havde besluttet at forhærde mig, og at jeg vilde leve videre, som om intet var passeret.

BERG.

Jeg vidste ikke, at *det* at leve videre betød at gå ind til et skjænselsfuldt ægteskab.

AGNETE.

Å ja, skjænselsfuldt. — Jeg véd ikke, om det vilde være så skjænselsfuldt. Jeg er træt af det liv, jeg fører. — Gå slig og dingle om alene, når en endnu er så ung som jeg. Jeg synes, jeg hører ingensteds til. Jeg har jo rigtignok Doris, og han

er et storartet menneske, det er vist — men alligevel. Og Du må da ikke tænke andet end at det, at vi bôr sammen har udsat os for griset snak o. s. v. Nej, en kvinde må ha en mand at støtte sig til, selv om der er aldrig så lidt ved ham, sådan er nu samfundet engang indrettet. Hun må ikke alene *hede* fru det og det, hun må også *være* fru den og den. Undertiden har jeg angret på, at jeg gik fra Lindemann. Ja tænk, at det har jeg.

BERG.

Hvorfor vendte Du ikke tilbage? Du var sikkert blet modtat med åbne arme.

AGNETE.

Nej, det vilde jeg dog ikke. Så heller gifte mig med Egholm.

BERG.

Du har kanske allerede sagt ja til ham?

AGNETE.

Jeg har bedt om betænkningstid. Men jeg *vilde* sagt ja, hvis Du ikke atter var kommen tilsyne igår. Ikke fordi jeg tænkte, Du vilde ha mig. — Men man klynger sig jo til hvert et halmstrå. Sådan er man jo.

BERG.

Å, hvor Du gjør det svært for mig, Agnete.

Du er den kvinde, jeg elsker, men Du er ikke den, jeg *vilde* elske, hvis jeg kunde råde for det.

AGNETE.

Nej, vi er meget forskjellige, Rikard. Men derfor går det vist godt an at være glade i hinanden. Husk, mit liv har vært så anderledes end dit. Hvad jeg har oplevet og erfaret, har gjort mig praktisk. Af to onder vilde jeg valgt det mindste.

BERG.

I tilfælde altså — ægteskab med Egholm.

AGNETE.

Ja. Så var jeg da kommen i havn på en vis.

BERG.

Ja, Du var blet forsørget. (Drejer sig pludselig rask om imod hende.) Hvordan er det med dine finantser, Agnete?

AGNETE
(mørk).

Så slet som muligt.

BERG.

Og igår forsikred Du det modsatte.

AGNETE
(lavt).

Igår ja.

BERG
(sætter sig på en stol og betragter hende taust).

AGNETE
(krammer nervøst om sit lommetørklæde).

BERG.

Det forholder sig altså så, at Du intet har fåt fra din forrige mand i det sidste års tid?

AGNETE.

Ikke et øre, siden han gik fallit for 10 måneder siden.

BERG.

Og Du er dog blet ved at optræde, som om Du havde rigelige indtægter. (Kort pause.) Hvordan er det gåt til?

AGNETE
(lidt besværligt).

Jeg har hjulpet mig så godt jeg kunde. Det er en jo nødt til, hvis man ikke har mod til at ta livet af sig. — Og det havde jeg ikke.

BERG.

Hvad vil det sige, at Du har hjulpet Dig?

AGNETE
(bøjer hodet og krammer fremdeles på sit lommetørklæde).

BERG.

Vil Du ikke sige mig det?

AGNETE.

Jo. — Men det er ikke let.

BERG
(bedende).

Sig ikke, det er sandt, hvad Egholm sa før.

AGNETE.

Nej, *det* er ikke sandt.

BERG
(ånder op).

Nå gudskelov.

AGNETE.

Men det er næsten lige galt. Ialtfald er jeg bange for, at Du vil synes det.

BERG.

Gjør Du det?

AGNETE.

Nej *jeg*. Jeg har ikke gjort andet end, hvad jeg mener at kunne forsvare.

BERG.

Spænd mig ikke på pinebænken.

AGNETE.

Nej nu skal jeg sige det. (Retter hodet, lægger det bagover og puster ud. Hurtig:) Ja. Jeg har altså hjulpet

mig frem fra dag til dag, først ved at pantsætte og sælge alt, hvad jeg havde af værdisager — disse småsmykker, jeg går med, er uægte — siden ved at låne og lyve og slå plader.

(Stanser og trækker vejret.)

BERG.

Slå plader?

AGNETE.

Jeg har f. eks. flere ganger skrevet til forskjellige venner og slægtninger og foregit, at jeg er blet bestjålet, og at jeg har mistet min pengepung o. s. v. En gang har jeg også gåt omkring og samlet penger på en liste til nogle fattigfolk. Kort sagt, jeg har forsøgt alt.

BERG
(rejser sig, går en gang frem og tilbage pa gulvet, sætter sig igjen).

Er der mere?

AGNETE
(kjæmper med sig selv; pludselig med hård skjærende, ganske ukjendelig stemme:)

Nogle ganger har jeg også ligefrem stjålet.

(Det gir et sæt i Berg.)

AGNETE
(dumpt).

Så, nu véd Du altsammen.

BERG
(kvalt).

Dette er det værste, jeg har oplevet i mit liv.

AGNETE
(farer op).

End jeg da! Hvad tror Du vel, det har været for mig at måtte gjøre slige ting? (Hastig frem og tilbage.) Jeg påstår, at de kvaler og lidelser, jeg har gjennemgået, meget mere end opvejer det gale, der var i det.

BERG
(langsomt).

Så kunde Du vel ha ladt være.

AGNETE.

Ha arbejdet mener Du? Jeg *kan* jo ingenting, *véd* jo ingenting. Jeg læste engang for Doris nogle timer på skolen med de små, og blev rent ødelagt af det. Dette at skulle møde op kl. 8 om morgenen og sidde der i den dårlige luft — jeg tålte det ikke, var ikke menneske hele dagen, men gik og gisped og havde smerter for brystet. Og slig som det skjæmmed mig! Jeg så ti år ældre ud de dage.

BERG.

Men stjæle og bedrage.

(luder sig forover og dækker ansigtet med hånden.)

AGNETE
(heftigt).

For *mig* var der ingen anden råd. Min opdragelse, det liv, jeg leved, før fattigdommen ramte mig, har gjort mig slig, at jeg *måtte* ha de nødvendige penger. Jeg *måtte* gå klædt som før. Jeg *måtte* kunne være med på, hvad jeg havde lyst til, og jeg *vilde* ingen snyltegjæst være. Aldrig har jeg ladt nogen herre betale for mig, når vi gik på kafé eller andetsteds hen, endskjønt der ofte kunde vært lejlighed til det. Men det vilde jeg ikke. Det vilde ha krænket min æresfølelse.

BERG
(sér op; stille).

Din æresfølelse.
(Dækker atter ansigtet.)

AGNETE.

Ja netop æresfølelse. Så mangen en lever åbenlyst på andres bekostning og er lige hæderlig for det. Hvis jeg havde betroet mig til Doris f. eks.? Hun havde delt med mig og gjort alt for mig, men jeg vilde ikke, at hendes lille kapital skulde sættes overstyr, og hun så stå på en bar bakke. Nu har jeg den tilfredsstillelse, at jeg har hjulpet hende ligemeget som hun mig. Jeg er stolt af, at jeg har båret min byrde ganske alene.

BERG
(uden at sé op).

Slig en frygtelig venden op og ned på begreberne. Det er frugten af de moderne teorier.

AGNETE.

Ingen moderne teorier! Jeg har ikke det bitterste med dem at skaffe. De meninger, jeg har dannet mig, skylder jeg min egen sunde fornuft.

BERG.

Det ligger i luften. Tror Du, at en kvinde som *Du* havde gjort dette for 20—30 år siden?

AGNETE.

Synden er evig og uforanderlig som naturlovene. Det er kun samvittighederne, der undergår forandring.

BERG.

Véd Du, at det er strafbart, hvad Du har gjort, at det kunde —
(Stanser.)

AGNETE.

Bringe mig i tugthuset. Sig det bare. Der sidder vist mange bra folk i tugthuset, folk, som er offere for ulykker og omstændigheder og for sin naturs eller sine manglers beskaffenhed. Jo, jeg véd det meget vel. Men jeg føler mig ikke mere brødebetynget for det. Jeg har aldrig tat

eller modtat noget fra nogen, som ikke godt kunde undvære det, og jeg har ofte git bort til folk, som var fattigere end jeg selv. Jeg har et meget godt hjærte, kan jeg forsikre Dig, og når jeg har handlet som jeg har, så er det af tvang og nød.

BERG

(ryster hodet).

AGNETE.

Jo det *er!* En éneste ting stod åben for mig, og det var at komme og styre huset for min fætter, som er enkemand med mange børn og læge i Nordfjord. Men det vilde vært det samme, som at bli levende begravet. Jeg har vært på besøg der engang i 14 dager — det var forresten nokså morsomt — men bo der bestandig, være mor for de skidne, uskikkelige, snottede ungerne, der havde kjertelsyge og vand i knæerne — ikke om de så dræbte mig!

BERG.

Å Agnete, Agnete.

(Bukker sig pludselig helt forover og hulker.)

AGNETE

(på knæ foran ham).

Græder Du for min skyld, Rikard. — Å gud, det er som dug over mit tørre indre. *Så* meget holder Du altså af mig.

(Lægger sit ansigt på hans knæ. Et øjeblik græder de begge stille. Så rejser Agnete sig, tørrer øjnene og blir stående foran ham.)

AGNETE.

Ja, hvis Du nu vil forskyde mig, Rikard, så *får* Du i guds navn. Men tænk dog på, om der ikke alligevel skulde være noget ved mig, noget, som gjør mig værdig til gjennem Dig at bli et bedre menneske. Jeg kunde jo ha tiet. Jeg kunde ha sagt Dig, at jeg havde klaret mig ved ærlige lån, at jeg var blet betalt for de korrespondancer, som jeg aldrig har sét et øre for, endskjønt de lovte mig penger, at jeg havde broderet for industrier og lignende. Du vilde ha troet mig. Det havde hørtes så rimeligt. Men lyve for Dig —. Til Egholm kunde det vært godt nok, ham havde jeg aldrig sagt sandheden, for ham bryr jeg mig ikke om, men Dig elsker jeg, Rikard, og derfor vil jeg ikke bedrage Dig. Jo jeg vilde nok, hvis jeg havde kunnet, men jeg *kan* det ikke. For det eneste, jeg har higet og tragtet efter, det er at klæ mig selv åndelig nøgen for den mand, jeg elsker på jorden, for at han skal se mig ganske som jeg er, og om muligt holde af mig tiltrods for, at han kjender mig helt.

(Pause.)

AGNETE

(lægger sin hånd på hans skulder og bøjer sig ned mod ham).

Hvis Du nu lar mig gå, Rikard, så blir jeg et slet menneske. Jeg har ikke vært det før, tiltrods for, at min rette plads efter lovene er på et

sted, hvor man sidder under lås og lukke. Men hvis Du nu lar mig gå, så blir jeg gift med Egholm, og da — ja, jeg kommer ikke til at stjæle og lyve mere, men ringere end før blir jeg dog.

(Pause, hvori Berg sidder ubevægelig.)

AGNETE.

Du har selv megen skyld i det, Du nu er så sønderknust over, Rikard. Hvis Du havde sagt mig dengang, at Du holdt af mig, og vilde vente på mig, da vilde alt nu ha vært anderledes. Men jeg havde jo intet og ingen at stå i forhold til. Så blir selvopholdelsesdriften den eneste drivfjær. Å Rikard, tag mig op til Dig, ræd mig, gjør mig til et godt og lykkeligt menneske.

BERG

(rejser sig op, slår armene om hende. Kjæmpende mod gråden).

Ja, Agnete, jeg *kan* jo ikke andet, for jeg elsker Dig.

AGNETE

(synker ned på knæ foran ham).

BERG

(vil rejse hende op).

AGNETE.

Nej, lad mig ligge. Jeg er så fuld af taknemmelighed, ja af andagt. Et ord står for mig, som jeg ofte har tænkt på: «Om eders synder var røde som blod, de skulde blive som den hvide

uld». Nu fatter jeg den salighed, de frelste tænkes at føle ved at bli tilgit og regnet for fuldgod af den gud, for hvem intet er skjult. Ja, *dette* er lykke, og intet andet kan nævnes ved det navn.

BERG

(drager hende op til sig og kysser hende).

Agnete, min elskede, hvor er Du sød, tiltrods for alt.

(Det ringer, de farer fra hinanden.)

AGNETE

(løber hen og åbner døren i baggrunden).

Hvis det er hr. Egholm, Thea, så sig, at jeg er gåt.

(Lukker døren og kommer hen til Berg.)

BERG.

Venter Du Egholm?

AGNETE.

Ja. Jeg havde jo den største møje for at få ham til at gå.

BERG.

Og Du vil nok få møje med at få ham fra Dig i det hele tat.

AGNETE.

Lad bare mig om det. Jeg skal skyde med kanoner efter ham.

THEA ind.

AGNETE.

Var det så hr. Egholm?

THEA.

Nej, det var postbudet.

(Lægger et brev på bordet.)

AGNETE.

Kanske det er bedst, jeg snakker med ham straks. Så er det overståt. (Til Thea.) Jeg er alligevel ikke gåt, Thea, hvis hr. Egholm skulde komme.

THEA ud.

BERG

(ryster hodet).

Uf ja, denne Egholm.

AGNETE.

Jeg bare lar ham tro, at det er sandt, hvad han har hørt om mig. Så løber han med syvmilestøvler.

BERG

(indigneret).

Og det vil Du nedlade Dig til?

AGNETE.

Hvad kommer det mig ved, hvad folk siger og tror? Kan jeg bare rædde lykken for mig selv og for den, jeg er glad i, da er alt andet ikke til for mig.

BERG.

Sådan tænker ikke jeg, Agnete. Dette snak, der har vært om Dig, vil bli en kilde til bestandig pine for mig.

(Det ringer.)

AGNETE.

Der er han sikkert. Han må være her nu. Gå nu Du og vent på mig nedenfor, eller sæt Dig ind i kaféen ligeoverfor. (Klapper hænderne sammen.) Gud, hvor alting er blet dejligt. Ha Dig til at vente på mig! Bare jeg ikke går fra forstanden af glæde. Men så gå da. (Truer til ham.) Kan Du se til at rappe Dig!

BERG

(knapper frakken, tar sin hat).

Bliv nu ikke forlænge, Agnete.

AGNETE.

Du har mig om et øjeblik.

(Lægger armene om hans hals og kysser ham.)

(Berg ud. I baggrundsdøren møder han EGHOLM. Berg bukker stivt, Egholm sér truende på ham.)

EGHOLM.

Der var ingen, som vidste om nogen pakke dernede.

AGNETE.

Pakke? — Å pakken, nå! — Nej, det kan jeg tænke. Det kan også være det samme. Jeg har ikke brug for den.

EGHOLM
(med et overrasket spørgende blik).

Det var altså bare komediespil med den pakken?

AGNETE.

Ja, De må ikke bli sint, men jeg vilde ha Dem til at gå, Egholm.

EGHOLM
(ser truende på Agnete med stærkt blinkende øjne. Så slår han pludselig hånden i bordet og siger:)

Det er pine død et stærkt stykke!

AGNETE
(går rask hen til ham, slår ligeledes i bordet og siger:)

De skal pine død ikke slå i bordet.

EGHOLM.

De burde behandle en mand, der har gjort Dem et alvorligt tilbud, på en anden manér, efter min formening. Det skulde undre mig, om De virkelig har råd til at være så kjephøj.

AGNETE
(knipser med fingrene).

Jo, jeg har.

EGHOLM
(stryger sin moustache og tygger på den).

Er det Deres Alvor dette?

AGNETE
(nikker).

EGHOLM.

Hvorfor bad De da igår om betænkningstid?

AGNETE.

Fordi jeg ikke var enig med mig selv. Men da De idag kom op her og forberedte mig på, at De vilde trække Dem tilbage —

EGHOLM
(afbryder).

Det sa jeg ikke et muk om.

AGNETE.

Fordi De havde hørt det modbydelige sladder om mig, da blev det mig klart, at De ikke passed for mig. For hvis det nu havde vært sandt, det, De var så forskrækket over, så vilde De ikke ha havt mig, vilde De vel?

EGHOLM.

Nej, det er rimeligt. Vel kan kjærligheden være stærk, men *så* stærk, vorherre bevares!

AGNETE.

Ja men ser De, den mand, jeg skulde ha, hans kjærlighed måtte netop være *så* stærk. Forstår De? Netop så stærk, at han vilde ha mig, om jeg så havde bedrevet det værste i verden.

EGHOLM
(ryster hodet som i vilderede).

Jeg skal la mig hænge, om jeg forstår dette her.

AGNETE.

De skal heller ikke grunde på det, Egholm. Tak De Deres gud, at De ikke får mig.

EGHOLM.

Bare ikke jeg havde sat mig så ind i det. Jeg har gåt og bygget så mange luftkasteller. Nu ramler de allesammen . . . Ja, for der er noget ved Dem, fru Lindemann, noget fra en anden verden. Jeg har følt sån en mangel hos mig selv. Der er så meget, disse ubehagelige menneskene hernede i Kjøbenhavn har snakket om, som jeg ikke har forståt. Og jeg véd jo, at der er dette herre store kunstens rige. Og så tænkte jeg, da jeg så Dem og blev så forelsket i Dem: kanske Du gjennem hende kan lære alt det, som skal til for at kunne hamle op med disse ubehagelige menneskene. Jeg er en opadstræbende natur. Der bôr noget i mig. Forstår De ikke det, fru Lindemann?

AGNETE.

Jo, Egholm. Men jeg er også opadstræbende, og derfor passer vi ikke sammen.

(Pause.)

EGHOLM
(med uvilje).

Så tar jeg alligevel hende med musetænderne. Skomager, bliv ved din læst, altså. — Ja ja, så får jeg da ialtfald penger nok.

AGNETE.

Ja penger er godt.

EGHOLM.

Havde hun endda kunnet ryge en cigaret, den fjollen. — Men ikke *det* engang. Det er sandt, jeg har en pakke cigaretter i baglommen af de fine dyre, den skal De få alligevel.

(Trækker op en pakke og lægger på bordet.)

AGNETE.

Tak. De er virkelig altfor snil, Egholm.

EGHOLM.

Det har jeg altid været, og hvad nytte har jeg havt af det? Men så vil jeg ikke genere Dem længere. Farvel da. Og gud gi, det må gå Dem godt i verden.

(Gir hånden.)

AGNETE.

Tak, og Dem også.

EGHOLM.

Ja, hvad mig angår —. Hun har forresten prægtig figur. Hun er bekjendt for sin figur. Jeg kunde få en meget værre.

(Går. Teppet falder.)

TREDIE AKT.

Samme stue.

SARA udstrakt på chaiselonguen tilhøjre med et kniplingstørklæde om hovedet og et slumretæppe over sig.

THEA

(ind med et glas vand og et pulver på en bakke, som hun sætter på stumtjeneren foran chaiselonguen).

Værsgod. Når nu blot fruen ikke tar for meget af dette antifeberstas.

(Laver pulveret til.)

SARA.

Det gjør jeg vist, men det er det eneste, som hjælper lidt.

THEA

(rækker Sara glasset).

Aldrig har da heller hodepinen været så farlig som denne gang.

SARA

(drikker pulveret).

THEA.

Og når så blot herren var her. Jeg er så bange for, at besvimelsen skal komme igjen. Hvornår venter fruen herren?

SARA.

Det er netop det, jeg ikke véd. Hvad tar Gerda sig til?

THEA.

Hun leger så pent med sine dukker, og hvert øjeblik siger hun til dem: Hys, vær stille, for bedstemamma er syg.

SARA.

Det søde, lille troldet. Spør hun ikke efter sin far?

THEA.

Nej, ikke nu mere. Men de to første dage snakkede hun i et væk om, at pappa var rejst til Berlin, og at han snart kom hjem igjen.

SARA.

Idag er det fjerde dagen.

THEA.

Hr. Ulfsen deroppe er også rejst.

SARA.

Ja vidste De ikke det? Han og hr. Wulf rejste sammen.

THEA.

Nej, jeg var jo i byen, da herren rejste, og jeg vidste ikke om noget, før jeg kom hjem. Nu skal fru Ulfsen også rejse. De er i Færd med at pakke ind deroppe. Der er kommet en gammel herre, som har boet der inat, og han vil ha fruen afsted, før hr. Ulfsen kommer tilbage. Han har gjort et farligt påstyr, siger pigen.

SARA.

Det er nok onkelen.

THEA.

Ja han er ialtfald norsk eller svensk, hvad det er, for jeg hørte ham snakke derude på gangen. Og hvis han er fruens onkel, så kan jeg godt begribe, at han er vred, for hr. Ulfsen var rejst, uden at fruen vidste det engang. Der kom brev om det bagefter, og der sad de uden en øre og uden en smule mad i huset.

SARA.

Ja, jeg véd det nok.

(Det ringer.)

THEA
(mod baggrundsdøren).

Skal jeg sige, at der ingen er hjemme?

SARA.

Nej, lad dem bare komme. Så går da den tiden.

THEA.

Det kan måske muntre fruen op at komme til at snakke med et menneske. Det er så længe siden.

(Thea ud.)

(Straks efter FENGER.)

FENGER
(hurtig hen til chaiselonguen).

Vil De dræbe mig nu, Sara?

SARA.

Hvad vil De mig? Skynd Dem og sig det, for De sér vel, jeg er syg.

FENGER.

Var De også syg igår, da jeg var her?

SARA.

Ja. Men selv om jeg havde været frisk, vilde jeg ikke ha tat imod Dem.

FENGER.

Hvorfor tar De imod mig nu da?

SARA.

Jeg tænkte, det var bedst at snakke med Dem engang, siden De ikke holdt fred efter det brev, jeg sendte Dem.

FENGER.

Var det Deres alvor, det, De skrev?

SARA.

Tvilte De på det? Hvis De vidste, hvad her er foregåt —. Men jeg gad ikke skrive det til Dem. Wulf har opdaget det altsammen. Han blev i slig sindstilstand, at han øjeblikkelig sa ja, da Ulfsen straks efter kom ind og foreslog ham, at de skulde rejse til Berlin.

FENGER
(har hørt til med store øjne).

Opdaget, siger De — hvorledes opdaget?

SARA.

Han har læst nogle breve.

FENGER.

Havde De dem da ikke under lås og lukke?

SARA.

Han har læst dem alligevel.

FENGER.

Det er nydeligt.

SARA.

Jeg i hans sted, vilde gjort akkurat det samme.

FENGER.

Men det blir jo ikke penere for det.

SARA.

Nej, det gjør det ikke.

FENGER.

Var han ubehagelig?

SARA.

Ubehagelig?

FENGER.

Ja gjorde Vrøvl, mener jeg?

SARA.

Det var det pinligste, jeg har oplevet. Han tog det forresten ganske roligt. Det var først da han sa ja til Ulfsens forslag, at jeg mærked, hvor nær han tog sig det.

FENGER.

Skal tro det?

SARA.

Å De har ikke begreb skabt om nogen ting. Fordi om jeg har opført mig dårlig, har De ingen ret til derfra at slutte, at min mand er en dårlig person. Jeg stod der skamfuld og ydmyget foran ham, og følte utålelig stærkt, hvor uværdigt og meningsløst dette med Dem har vært. Og nu har De intet andet at gjøre end at gå Deres vej.

FENGER.

Jeg er så forbløffet, ja rent ud sagt, fladslåt. Skal det virkelig ende på denne måden?

SARA.

Ja. Og tak De bare til, at De slipper så letvindt fra det. *De* kan endnu være glad, for De har ingen anden forurettet ved det. Men det har *jeg*.

FENGER.

I det stykke er jeg ikke stort bedre end De. Gift er jeg rigtignok ikke. Men ialtfald forlovet.

SARA.

Er De?

FENGER.

Ja, det har jeg vært i over et år. Det skulde holdes hemmeligt, fordi hun er så ung.

SARA.

Og De er blet ved med at være det?

FENGER,

Ja, for dette med Dem kunde jo ikke bli til noget.

SARA
(letter sig op på albuen).

De har altså skrevet breve til hende og ladt som ingenting?

FENGER.

Ja, det var jeg jo nødt til. For dette med *Dem* kunde jo ikke bli til noget.

SARA
(med eftertryk).

De er en ækkel fyr.

FENGER.

Det mangled bare, at jeg skulde gjort det forbi med hende. Så havde jeg nu været pent deran. Hun er forresten datter af vor første boghandler der hjemme, og jeg skal ha forretningen, når vi blir gift.

SARA.

Ha, ha, ha!

(Lægger sig ned igjen. Pause.)

SARA.

Hvorfor går De ikke?

FENGER.

Det haster vel ikke så svært, når det nu skal være sidste gangen.

(Det banker.)

(FRU ULFSEN og hr. STIBOLT ind.)

FRU ULFSEN

(dæmpet til Stibolt).

Nu må Du ikke være hidsig, onkel.

STIBOLT

(hen til Fenger. Hele tiden dæmpet og behersket).

Mit navn er Stibolt, proprietær Stibolt fra Elverum, og hun der er mit kjødelige søsterbarn.

FRU ULFSEN.

Ja, det er min onkel, fru Wulf.

STIBOLT.

Nå så det er fruen, det der (bukker lidt. Til Fenger). Tør jeg spørge, om denne herre Ulfsen er kommen tilbage fra sin udenlandslysttur?

FRU ULFSEN.

Hvor kan *han* vide det, onkel?

STIBOLT.

Det er en pén mand, Ulfsen. Synes De ikke?

FENGER.

Jo. Man kan ikke sige andet.

STIBOLT
(nikker).

Javist, javist. (Ler sagte og indædt). Synes De, det er forsvarligt og manérligt mod kone og barn at fare afsted som Ulfsen?

FRU ULFSEN.

Men onkel da, hvorfor snakker Du til *ham* om det?

STIBOLT
(uforstyrrelig rolig).

Det kommer ud på ét. Han er vel af samme slagsen.

FENGER.

Jeg kjender ikke stort til Ulfsen, hr. Stibolt. Bare såvidt jeg har set ham et par ganger.

FRU ULFSEN.

Ja engang h e r en aften i vinter og engang på restauration, da vi kom fra teatret.

STIBOLT
(med den forrige indædte latter).

Restauration, så Du går på restauration?

FRU ULFSEN.

Det gjør alle her, onkel.

STIBOLT.

Ja, Du er blet pent fordærvet, siden Du blev gift med den manden.

SARA.

Har De ikke havt brev fra Deres mand, Fru Ulfsen?

STIBOLT.

Brev! Nej, det vilde være formeget forlangt af en stasmand som han. Tænke sig til at rejse afsted fanden ivold til Berlin for de første penger, den lømmel har fortjent i hele vinter.

SARA
(til fru Ulfsen).

Saa De véd ikke, når de kommer tilbage.

STIBOLT.

De, hvad for nogen de?

SARA.

Min mand rejste jo med ham.

STIBOLT.

Ser man det! (Til Rikke.) Har jeg så ikke ret i det, at hans venner gjør ham værre? Og endda vilde Du forhindre mig fra at gå ned her.

SARA.

Det var forresten Ulfsen, som fik Wulf overtalt til at følge med.

STIBOLT
(snerrende).

Ser man det.

FRU ULFSEN.

Det er, fordi Svend *er* således. Han kan ikke hjælpe for det. Og mange ganger er han snil også. Her i høst, da småen havde kighoste, og han ikke fik sove om natten, fordi jeg gik oppe med barnet, skjændte han ikke det bitterste gran engang, bare gik ind i det andet værelse og la sig på sofaen.

STIBOLT.

Du havde kanske ventet, at han skulde pryglet Dig?

FRU ULFSEN.

Nej, men for Svend at være, var det virkelig meget.

STIBOLT.

Ja, nu skal han bli kvit både Dig og barnet, han har lagt sig til. Jysses, det var han ikke sén med. 5 måneder efter bryllupped.

FRU ULFSEN.

Nej, det var virkelig næsten 7, onkel.

STIBOLT.

Du skulde skamme Dig! Men nu tar jeg både hende og ungen og rejser hjem med.

FRU ULFSEN.

Ja tænk, at det vil han.

STIBOLT.

Vil *Du* kanske ikke?

FRU ULFSEN
(trækker på det).

Jo—o, men —

SARA.

Det kan Deres mand ha godt af, fru Ulfsen. Ialtfald for en tid.

FRU ULFSEN.

Jamen onkel vil, det skal være for bestandig.

STIBOLT.

Skulde jeg kanske spilfægterere og agere med en slubbert som Ulfsen? Kan han kanske ernære Dig og barnet? Bryr han sig om Dig, og lever han som en skikkelig mand med Dig? Har jeg ikke vidst om det og udvist langmodighed i snart to år? Og punget ud, altid og altid punget ud.

FRU ULFSEN.

Og alligevel var vi lige fattige.

SARA.

Når rejser Dere da?

STIBOLT.

Nu med det samme. Vil De sige til Ulfsen, at han har set småen og Rikke for sidste gang. Det var derfor jeg kom ned her.

SARA.

Skal De så bli boende i Kristiania, fru Ulfsen?

STIBOLT.

Nej tak. Vi har fåt nok af Sodomaer og Gomorraer. Hun flytter ud til mig på landet. Der skal hun få det som blommen i et æg. Jeg er ungkarl og vil gjerne ha nogen til at se på min ensomhed.

SARA.

Hvor godt det dog er for Dem, at De har Deres onkel, fru Ulfsen.

FENGER.

Sådan er det altid her i verden. Mister man ét, så tyr man tilbage til et andet.

STIBOLT.

Ja, hvis der *er* noget andet at ty tilbage til.

SARA.

Gud véd, hvorfor De gir Deres besyv med, Fenger. Når man er saa aldeles uvedkommende —

FRU ULFSEN.

Men det er nu lidt rart alligevel. Når man nu engang *har* en mand.

STIBOLT.

Kalder Du sligt at ha en mand?

FRU ULFSEN.

Ja, men når man nu ingen anden *har*, onkel.

STIBOLT.

Skam Dig, Rikke! Men kom nu. Her har vi ikke mere at gjøre (rejser sig). Sig nu farvel, Rikke.

FRU ULFSEN
(hen til Sara, lavt).

Sig til Svend, at han endelig må skrive til mig.

STIBOLT.

Kom nu, Rikke!

FRU ULFSEN.

Ja Farvel, fru Wulf.
(gir hånden.)

SARA.

Farvel og lev vel.

FRU ULFSEN.

Tak. (Lavt.) Og sig til Svend, at når der er gåt en tid, så er onkel ikke så sint længer, og så kan han godt komme og besøge os.
(Hen til Stibolt.)

STIBOLT.

Farvel, fru Wulf. (Bukker lidt. Til Fenger). Og De også, hr. Nægler.

FRU ULFSEN.

Fenger, onkel.

STIBOLT.

Det kommer ud på ét.

SARA.

Vent et øjeblik. (Rejser sig; hen og åbner spisestuedøren, råber ind:) Thea!

THEA

(ind).

SARA.

Følg fru Ulfsen og den herre ud, Thea, og luk så hr. Fenger ud med det samme.

(Thea går foran, åbner døren for fru Ulfsen og Stibolt og følger efter dem ud.)

FENGER

(står lidt. Så tar han sin hat og siger:)

Det var nu altså ved *den* lejlighed.

(Ud.)

SARA

(lægger sig igjen tilrette på chaiselonguen. Straks efter kommer Doris uden overtøj fra døren tilhøjre.)

DORIS.

Goddag fru Wulf. Undskyld, at jeg er så påtrængende. Jeg véd nok, at De er dårlig, men jeg vilde så forfærdelig gjerne tale et par ord med Dem.

SARA.

Goddag, fru Blom. Kom herhen og sæt Dem. Jeg vil netop gerne ha lidt selskab, for jeg er i

grunden lidt urolig for min mand. Jeg har slet ikke hørt fra ham, siden han rejste.

DORIS.

Ikke det?

SARA.

I og for sig er det jo ikke spor af underligt — men alligevel. —

DORIS.

Naturligvis.

SARA.

Kan De ikke bli herinde idag? Ja, for jeg er virkelig så nervøs, at jeg nødig vil være alene. De véd sån, når man har det på følelsen, at der vil hænde noget. Hvor er Agnete?

DORIS.

Ja, det var netop hende jeg vilde tale om.

SARA.

Jeg har vært dårlig, lige siden Adolf rejste. Det er liksom jeg kunde græde hvert øjeblik.

(Trykker lommetørklædet mod øjnene.)

DORIS.

Det er forresten rart nok. Jeg er akkurat i samme sindstilstand.

SARA.

Så?

DORIS.

Ja, det var derfor, jeg kom ind her. Jeg kunde ikke holde ud at sidde alene. Véd De ikke noget om Agnete?

SARA.

Jeg har jo ikke talt med et menneske, siden Adolf rejste.

DORIS.

Agnete har altså ikke været her?

SARA.

Nej. Nu slår det mig, at jeg ikke har set hende i flere dage.

DORIS.

Er der ikke noget mellem hende og Berg?

SARA.

Jo, det er der vist.

DORIS.

Forleden eftermiddag, da hun kom herinde fra, var hun så forandret, at jeg næsten ikke kjendte hende. Hun skinned og lyste af glæde og lykke. Og da jeg spurgte hende, hvad der var

hændet, omfavned hun mig og kyssed mig, og lo og gråd. Og så tog hun tøjet på og skyndte sig ud — der var en, hun skulde møde — og så sa hun, at jeg ikke måtte sidde oppe og vente på hende, for hun havde ikke lov til at sige det endnu, men at hun nok fik det om et par dage.

SARA.

Hun er nok blet forlovet med ham, skal De se.

DORIS.

Om morgenen var hun ligedan. Aldeles forandret i sind og skind. Vakker har hun jo altid vært, men da var det liksom hun strålte af skjønhed. Så om formiddagen fik hun et brevkort, og siden har hun ikke vært menneske.

SARA.

Har Berg ikke vist sig?

DORIS.

Ikke hjemme hos os ialtfald. Men Agnete har jo vært ude både igår og iforgårs, og da kan hun jo ha truffet ham.

SARA.

Har hun ingenting sagt?

DORIS.

Ikke et muk. Bare grædt og gåt frem og

tilbage på gulvet inde hos sig selv. Og hvergang det har ringet, er hun kommen farende og har spurgt, om der ikke var brev til hende.

SARA.

Sån har det også vært med mig i disse dage, siden Adolf rejste. Hvert øjeblik har jeg trot, der var brev til mig — undtagen idag. Idag har jeg slet ikke ventet. Men kanske netop derfor får jeg det.

DORIS.

Ja, det går ofte så.

SARA.

Men hvad kan det være med Agnete? Eller også kanske han kommer idag.

DORIS.

Hvem? Å Deres mand, ja det gjør han kanske.

SARA.

Jeg skal sige Dem, vi havde havt en scene, før Adolf rejste. Det var forresten min skyld. Det er det altid. Sånt et bæst er jeg nu engang.

DORIS.

Tænk, Blom og jeg havde aldrig scener.

SARA.

Nej, det har De fortalt.

DORIS.

Og nu da han er død, er det så dejligt at tænke tilbage på.

SARA.

Slet ingen scener at ha, vilde jeg nu synes, var kjedeligt i længden.

DORIS.

Å nej da, sig ikke det, fru Wulf. Livet er så kort. Og jeg forstår ikke, at man *kan* være andet end snil mod den, man er glad i.

SARA.

Jo, desværre. Det er der vist mange, der kan.

AGNETE
(i overtøj fra døren tilhøjre. Åndsfraværende).

Å, er Du her, Doris — jeg har søgt så efter Dig.

DORIS.

Har Du søgt efter mig?

AGNETE
(med stirrende blik og nervøse bevægelser af fingrene).

Ja, jeg har søgt alle steder. — Min mor er jo død.

DORIS
(rejser sig, hen imod hende).

Du er syg, Agnete.

AGNETE.

Ja, det er vist sygdom. Min tunge er så tør. Mor døde, da jeg var to år gammel.

DORIS.

Hvorfor snakker Du om din mor nu?

AGNETE.

Jo, for jeg længes så ofte efter hende. Nu i disse dage —. Jeg véd ikke egentlig hvorfor. Tænk at ha en mor at gå til.

DORIS.

Å ja, Agnete. Men der er dog så mange mødre, som ikke forstår sine børn.

AGNETE.

Men min mor var så god. Hun var fuld af kjærlighed. Den, som har kjærlighed, forstår alt. Og hun havde det ikke godt, mor. Far var ond imod hende.

SARA.

Vil Du ikke ta tøjet af og slå Dig ned her, Agnete? Dere har jo fremdeles håndtværkere.

AGNETE
(ryster hodet).

Er klokken 4 nu?

DORIS.

Ja. Den er straks 4.

AGNETE
(hurtig mod baggrundsdøren).

DORIS.

Går Du ud igjen?

AGNETE.

Ja lidt.

(Ud.)

DORIS.

Der ser De selv. Sådan er hun. Nu skulde hun ned og passe op postbudet.

SARA.

Den Berg er også en bra underlig mand! Men det kan jo forresten også være andre ting. For der *er* noget skjult ved Agnete.

DORIS.

Det synes jeg aldeles ikke.

SARA
(tar sig pludselig til hjærtet).

Jeg tror, jeg får ondt. Hys, der er nogen i entréen. Det er Adolf, jeg kjender ham på skridtene. Å, lad os være alene, fru Blom.

(Doris hurtig ud, døren tilhøjre.)

(WULF fra entréen.)

SARA
(letter sig op, række hænderne ud, råber:)

Adolf!

(Så falder hun tilbage og besvimer.)

WULF
(hen til chaiselonguen).

Sara! Nej men Sara da, hvad er det (rejser hende op og støtter hende med den ene arm, mens han åbner nogle knapper i hendes kjoleliv). Aa Sara, søde, snille Sara min (kysser hende). Sara, min stakkels Sara.

(Dypper et lommetørklæde i vandglasset og lægger det på hendes pande.)

SARA
(slår øjnene op og trækker vejret dybt og besværligt).

WULF
(lægger hendes hode på sin arm og holder hende ind til sig).

SARA
(slår armene om hans hals).

Hvor dejligt, at Du er kommen, Adolf.

WULF.

Ja Sara, her har Du mig igjen. Er det bedre med Dig nu?

SARA.

Det er ganske over. Jeg har været syg, siden Du rejste, Adolf, syg af sorg og angst. — Og så den spændingen. Fik Du mit lange brev?

WULF.

Ja. Og det gjorde godt, kan Du tro.

SARA.

Jeg gråd hele tiden, mens jeg skrev det. Så kan Du vide, om jeg har tat mig nær af dette eller ej. Jeg, som aldrig græder!

WULF.

Det har været frygtelige dage.

SARA.

Har Du vært meget sint på mig?

WULF.

Å nej da.

SARA
(rejser sig op og sætter sig på chaiselonguen).

Tænk, jeg var bange for, at Du skulde bli borte med det samme.

WULF.

Jeg tænkte også på det.

SARA.

Er det virkelig!

WULF.

Ja, jeg tænkte på alt muligt desperat. Indtil dit brev kom, så drev længselen mig tilbage.

SARA.

Gudskelov da! Jeg er alligevel så glad i Dig, Adolf. Jeg vidste ikke, at jeg var så glad i Dig, før dette kom på.

WULF.

Det var trist, at der skulde så meget til.

SARA.

Forfærdelig trist. Men sådan *er* jeg nu. Jeg må løbe linen ud, før der blir nogen skik på mig. Jeg tror, jeg er grundig kureret.

WULF
(sukker).

Gud gi, det var så vel.

SARA.

Du tror det ikke?

WULF.

Jeg tror, Du har en farlig natur.

SARA.

Ja, det har jeg vist. Der er mange rare ting inden i mig. Ofte har jeg slet ikke greje på mig selv. Men forresten er det nu slet ikke bare *min* skyld, at dette er hændt. Hvis Du var bleven ved med at være glad i mig —

WULF.

Har *jeg* ikke været glad i Dig?

SARA.

Å jo. På din vis. Men det er jo dog længe siden, Du sa, at glansen var gåt af din kjærlighed.

WULF.

Men hvis var skylden?

SARA.

Min naturligvis. Eller *din,* fordi Du ikke mere så på mig med de samme øjne som før.

WULF.

Lad os ikke komme ind på dette. Det har vi tidt nok forsøgt.

SARA.

Ja sådan er Du. Du vil altid helst slippe for at gå tilbunds i noget.

WULF
(mildt alvorlig).

Nej Du, ulykken er, at Du mangler den resignation, som udkræves for at kunne leve livet hæderligt.

SARA.

Hæderligt? —

WULF.

Ja, pligtopfyldende, trofast, sanddru. — Det er altsammen resignation.

(Pause, hvori Sara ser tankefuld hen for sig.)

SARA
(pludselig).

Jeg i dit sted kunde ikke ha tilgit, Adolf. *Jeg* var rejst fra Dig.

WULF.

Det tror jeg også.

SARA.

Det viser, hvor forskjellige vi er.

WULF.

Ja. Og det kommer vel med i et tilfælde som dette. — Mine følelser er nu så sejglivede, Sara. *Du* er det menneske, jeg har været mest glad i, i verden.

SARA.

Det er Du også, Adolf.

WULF
(omfavner hende).

Ja ja, Sara. Det gjør godt at se Dig igjen. Men hvor er Gerda? Lad os gå ind til Gerda.

(Han rejser sig og skynder sig ind i spisestuen. Det ringer. Sara vil følge efter ham, men så banker det, og AGNETE kommer ind. Sara stanser og vender sig om.)

AGNETE
(forpusket på håret. Hatten sidder skjævt).

Er Doris gåt ind?

SARA.

Du ser elendig ud, Agnete.

AGNETE.

Det gjør *Du* også.

SARA.

Jeg har også været syg i 4 dage.

AGNETE.

Det har jeg også.

SARA.

Nu er Adolf kommen.

AGNETE.

Så løber jeg igjen.
(Skynder sig mod døren i baggrunden.)

SARA
(efter og griber fat i hende).

Agnete, hvad går der af Dig? Jeg er virkelig ræd for Dig, Du ser så forstyrret ud.

AGNETE
(næsten skrigende).

Lad mig være, lad mig gå! Lad mig bare være, allesammen!
(River sig løs.)

SARA.

Du må ikke gå ned på gaden, slig som Du ser ud. Sæt Dig lidt, og se til at komme Dig. (Blødt.) Stakkels Agnete, Du har det vist ondt.

AGNETE
(med et koldt blik på Sara).

Det ligner ikke Dig at være så kjærlig. Hvad stikker der under?

SARA.

Der er hændt mig noget godt idag. Derfor har jeg trang til at være snil.

AGNETE.

Har Du kanske fåt en elsker?

SARA.

Jeg kjender Dig ikke idag, Agnete.

AGNETE
(slår med nakken).

SARA.

Har Du set noget til Berg siden sidst?

AGNETE.

Har Du?

SARA.

Nej. Sig mig, Agnete, blev det ikke til noget mellem Dig og ham forleden? Han *er* jo glad i Dig.

AGNETE
(febrilsk).

Har han sagt det til Dig?

SARA.

Nej, men jeg mærked det på ham.

AGNETE.

Fortæl mig, fortæl mig alt, hvad han har sagt. (Pludselig hen om halsen på Sara.) Å Sara, Sara, jeg er så ulykkelig.

(Hulker.)

WULF
(i spisestudøren. som er blet stående på klem).

Hvor blir Du —

(trækker sig straks tilbage.)

AGNETE
(retter sig op og tørrer øjnene).

Jeg må afsted, jeg må afsted!

SARA.

Nej, vent nu lidt. Sæt Dig ned her ganske stille. Her skal ingen komme ind. Jeg kommer straks ind igjen til Dig.

(Det ringer.)

AGNETE.

Nej, nu går jeg, nu går jeg. Nu kommer der jo også nogen. Jeg kan ikke være her, jeg kan ikke være nogetsteds.

(Hurtig mod baggrundsdøren, som hun river op.)

BERG
(står på terskelen).

AGNETE
(et skridt tilbage, griber i en stoleryg. Sara smutter hurtig ind i spisestuen og lukker døren efter sig).

BERG
(kommer ind; rækker hånden).

Goddag Agnete. Hvordan står det til?

AGNETE
(gir mekanisk hånden; stirrer på ham).

BERG.

Sæt Dig ned, Agnete. Jeg har noget at sige Dig.

(Han lægger hatten fra sig. Trykker Agnete blidt ned på en stol, og sætter sig ved siden af hende.)

BERG
(med anstrengelse).

Du har vel vært forundret over, at Du intet har set eller hørt fra mig i disse dage, siden Du fik mit brevkort, Agnete. Men jeg har heller ikke havt det godt.

(Pause.)

BERG.

Trode Du, at jeg var rejst igjen?

(Pause.)

BERG.

Jeg har været her i byen hele tiden. Og jeg har kjæmpet med mig selv, Agnete.

(Pause.)

BERG.

Du véd, at jeg er glad i Dig, Agnete. Jeg har sagt Dig, at Du er den eneste kvinde, jeg har elsket. Jeg fortalte Dig, at jeg tit havde sagt til mig selv: Får Du ikke hende, blir Du aldrig gift.

(Pause.)

BERG.

Det er altså ikke af mangel på kjærlighed —

AGNETE

(farer op).

Spar dine ord! Du behøver ikke at sige noget. Intet mere behøver Du at sige.

BERG.

Lad mig dog få lov til at forklare Dig, Agnete —

AGNETE

(angstfuldt bedende).

A nej, lad mig slippe. Jeg véd det jo altsammen. Jeg har jo gåt her og vidst det i disse

dage og nætter. Se på mig og se, om jeg ikke har vidst det.

BERG.

Stakkels Agnete.

AGNETE
(med bævende stemme).

Ja, stakkels Agnete, stakkels, arme Agnete. Hun er nu ikke født til at ha det godt her i verden. Der er mange, som ikke er det.

BERG
(med tykt mæle.)

Jeg *kan* ikke, Agnete.

AGNETE.

Nej, jeg véd det nok, jeg véd det nok. Jeg følte det, må Du vide, da vi skiltes den aften. Dit godnatkys var så vissent. Og da Du gik ned over Trapperne, og jeg stod deroppe på gangen, da skreg det inde i mig: Rikard, gå ikke fra mig!

BERG.

Ja, det er sandt. Tvilen var allerede kommen.

AGNETE.

Og så er det forbi. Der må ikke være tvil over kjærligheden.

BERG.

Jeg er ikke mand for det, Agnete. Den, som skulde være min hustru, måtte ingen pletter ha.

AGNETE.

Nej, Du er ikke mand for at elske. Å, hvor det er godt, at dette er kommet nu, og ikke efter at vi var blet gift.

BERG.

Ja, det vilde ha vært værre da.

AGNETE.

Du er for meget egoist. Du har altid elsket Dig selv over alt i verden.

BERG.

Det véd jeg dog ikke.

AGNETE.

Du har aldrig kjendt noget til den hemmelighed, at to mennesker kan elske hinanden rene. Hvor er dog alting forkjert i verden. At netop *Du* skulde være den, jeg kom til at elske, at netop *Du* skulde være for mig den eneste, der kunde bringe mig til at finde mig selv, til at få det bedste ud af mig selv.

BERG.

Å Agnete, Du véd ikke, hvor dette smerter mig. Livet ligger foran mig som en ørken.

AGNETE.

Ja. Og sådan vil det bli. Du vil leve rolig og uanfægtet og utilfredsstillet gjennem din ørken. For Du er skabt for ørkenen.

BERG.

Skal vi skilles i vrede, Agnete?

AGNETE.

Hvor kan der være plads for vrede hos et menneske, der er så sønderknust som jeg.

BERG.

Vil Du ikke gi mig lov til at gjøre noget for Dig, hjælpe Dig? — Jeg *har* jo ingen andre. Tænker Du ikke på at komme hjem til Kristiania og leve der?

AGNETE.
(hen imod ham).

Jo. Jeg vil helst være der, hvor Du er. (Rækker hænderne ud imod ham). Tag mig, lad mig være din alligevel, selv om Du ikke kan gifte Dig med mig. Du, som har så mange forbindelser, kan skaffe mig noget at gjøre, en eller anden bestilling. Jeg bryr mig om ingenting andet, når jeg bare har Dig.

BERG
(har tat hendes hænder. Bedrøvet).

Å nej, Agnete, ikke således. Du er for god til at leve livet hen i en slig skjæv stilling. Du vilde heller ikke kunne holde det ud i længden.

AGNETE.

Alt kan jeg holde ud, når jeg bare er Dig nær, og jeg véd, at Du er glad i mig.

BERG.

Nej Agnete, det går ikke. Jeg kan ikke finde mig i at være den, som er skyld i din ulykke. For det *er* ulykke. Dit rygte blir ødelagt. Hvorlænge tror Du, det vilde vare, før alle snakte om det?

AGNETE.

Lad Dem snakke. Jeg har jo ingenting at miste ved det, men alt at vinde.

BERG.

Men også for min skyld, Agnete. En mand i min stilling — det vilde skade min anseelse.

AGNETE
(tar hænderne til sig. Bittert).

Ja, det er sandt, hvert øjeblik står jeg her og glemmer, hvordan Du er, og hvorfor Du støder mig bort.

BERG.

Enhver hæderlig mand vilde i *mit* sted handle som jeg.

AGNETE.

Hvis det var Dig —. Om Du havde begået hvadsomhelst —, ikke et fnug af indtryk vilde det gjøre på mig.

BERG.

Det forstår jeg ikke.

AGNETE.

Nej, det forstår Du ikke.

(Pause, hvori Agnete ser mørkt frem for sig.)

BERG
(betragter hende uroligt).

Hvad vil Du nu gjøre, Agnete?

AGNETE.

Det véd jeg ikke.

BERG.

Vil Du bli her?

AGNETE.

Det er det samme, hvor jeg er.

BERG.

Vil Du tillade mig at understøtte Dig?

AGNETE.

Nej. Af *Dig* kan jeg ikke ta imod noget.

BERG.

Hvorfor ikke af *mig*?

AGNETE.

Å jeg véd ikke. Bryd Dig bare ikke om mig. Der blir vel en råd.

BERG.

Gifte Dig med Egholm?

AGNETE.

Nej den udvej er der ikke længer. Han er rejst sin vej.

BERG.

Og det er jeg skyld i?

AGNETE.

Det kan Du ta Dig let. Nu havde jeg dog ikke orket at gifte mig med ham.

BERG.

Men fortsætte at leve som før? (lavt) Det er jo farligt.

AGNETE
(mumler hviskende noget).

BERG.

Hvad siger Du, Agnete?

AGNETE.

Å jeg taler med mig selv. Jeg siger bare: Gak ind til din herres glæde.

BERG.

Hvad mener Du med det, Agnete?

AGNETE
(med trækninger om munden af frembrydende gråd, som hun behersker).

De ord har det sagt inde i mig siden forleden. Det begyndte straks jeg havde talt ud for Dig, og Du løfted mig op til Dig. Det kom med en strømmende fred og fryd. Det vokste og vokste, så jeg syntes ikke, der var plads nok derinde. Det var som et kor af englerøster: Gak ind til din herres glæde — gak ind til din herres glæde. Og siden, da jeg ante, hvad der skulde ske med mig, er det blet ved at lyde som en bitterlig grådfuld klage.

BERG.

Å, Agnete, Agnete, hvor dette er hårdt.

AGNETE.

Men retfærdigt. Kun den gode og troe tjener går ind til sin herres glæde. Jeg forstår det nu.

Du skal ikke lyve, ikke stjæle, ikke bedrage — de bud står fast. Og den, som går udenom, fortjener sin straf.

BERG

(med udbrud).

Nej, Agnete! Ikke Du, din sanddruhed mod mig, din hensynsløse oprigtighed udsletter dine fejl. Jeg er som opløst af sorg, Agnete. Mit hjærte brænder imod Dig. Jeg er nærved at ønske, at Du intet havde sagt mig.

AGNETE.

Det er *jeg* ikke.

BERG.

Om nætterne har jeg drømt, at det ikke var sandt, at det var noget, Du havde fundet på for at pine mig. *Da* har jeg vært glad, Agnete. Men når jeg så vågned op, er sorgen kommen og har lagt sig som et bjerg over mit bryst.

AGNETE.

Ja, det er synd i Dig også.

BERG

(smertelig).

At Du kunde *gjøre* det, Agnete. At Du kunde *få* Dig til det. — Det er den mørkeste

